

Hvordan opplever studenter ved Universitetet i Agder forholdet til alkohol i fadderuken?

Om fester, relasjoner og overskridelser

Eli Stålesen

Veileder

Førsteamanuensis Magnhild Mjåvatn Høie, hovedveileder.

Professor Willy Pedersen, biveileder.

*Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved
Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen.
Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntår for de
metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.*

Universitetet i Agder, 2015

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

Institutt for psykososial helse

Forord

Studien har bidradd til at jeg har tilegnet med mye kunnskap om fadderuken, studenter og alkohol som jeg vil ha nytte av i mitt arbeid som leder av Studenthelsetjenesten i Agder. Ideen til studien kom etter seminaret «Fri flyt – studenter og alkohol» hvor Professor Willy Pedersen var en av foredragsholderne.

Denne studien hadde ikke blitt til uten flere støttespillere.

Takk Willy for at du lot meg få tilgang til prosjektet «Binge Norway» gjennom ulike faglige innspill, artikler og gode råd og for at du har vært min bi-veileder. Du har vært med å vekke min interesse for å få mer kunnskap om temaet studenter og alkohol.

Min hovedveileder førsteamanuensis Magnhild Mjåvatn Høie har vært fantastisk. Takk for din tålmodighet og kloke innspill, og at du har heiet på meg da jeg opplevde prosessen som krevende og nesten uoverkommelig.

Jeg vil takke sjefen min direktør Steinar Finseth i Studentsamskipnaden i Agder (SiA) for at du har vist interesse og hatt tro på at jeg kunne kombinere jobb og studier, og vært interessert i hvor jeg er i prosessen.

Uten gode venninner som Hæge, Hilde, Unni, Bente, Janne, Signy og storfamilien hadde jeg opplevd meg enda mer alene i denne prosessen. Takk for at dere har lyttet og støttet meg. Det samme har mine kolleger i SiA og på Ressurscenter for tilrettelegging, helse og mestring.

Ikke minst vil jeg takke mine informanter. Uten dere hadde denne studien ikke vært mulig. Dere har gitt meg mulighet til å studere et viktig fenomen. Jeg er ydmyk og har respekt for alle tanker og opplevelser dere har delt med meg.

Helt til slutt vil jeg takke «mine» små hjertebarne, Olivia, Oda, Mathias og Jonas for at dere har vært med å minne meg på hva som virkelig er viktig i livet.

Kristiansand S. 5.5.2015

Eli Stålesen

Sammendrag

Bakgrunn:

Alle landets høyskoler og universiteter arrangerer fadderuke ved studiestart. Det er gjort lite forskning på fadderuken og alkohol. Det er derimot mange meninger om hvor mye studenter drikker, og hvordan alkoholen påvirker fadderuken i positiv og negativ forstand.

Hensikt og problemstilling

Hensikten med denne studien er å få mer kunnskap om fadderuken og alkohol, og hvordan alkohol påvirker fester, relasjoner og overskridelser.

Studien har følgende problemstilling:

«Hvordan opplever studenter ved Universitetet i Agder forholdet til alkohol i fadderuken?»

Om fester, relasjoner og overskridelser.

Metode:

Jeg har brukt kvalitativ metode og utførte høsten 2014 ti dybdeintervju med studenter i etterkant av fadderuken.

Konklusjon

Alkohol var et viktig middel for å bli kjent i fadderuken. Studentene drakk mer enn de gjorde til vanlig, men ikke nødvendigvis mer hver gang. Mannlige studenter drakk ikke mer enn kvinnelige studenter. Alkohol åpnet opp for inkludering og fellesskap. Studentene var samtidig opptatt av kontroll både i forhold til adferd og inntak av alkohol. De opplevde ikke drikkepress og hadde omsorg for hverandre. De fleste opplevde arrangementene og festene som gode og inkluderende, men ni av ti stilte spørsmål ved om alkohol hadde fått for stor plass i fadderuken. Det skjedde overskridelser både i forhold til alkohol og seksualitet. Studentene reagerte lite på hverandres alkoholbruk, men aksepterte i mindre grad at fadderne ble beruset.

Nøkkelord: fadderuken, alkohol, drikkepress, kontroll, drikkeleker, fellesskap, overskridelser

Abstract

Background:

All colleges and universities (in Norway) organize an introduction week at the start of the autumn semester. Little research has been carried out on the consumption of alcohol during this week. However, there are many opinions as to how much students drink and how alcohol affects the activities during the week, both positively and negatively.

Aim and research question

The study has the following research question

How do students at University of Agder experience their relationship to alcohol consumption during the introduction week?

About parties, relationship and limits to behavior.

The purpose of this study is to acquire more knowledge about the introduction week, alcohol consumption during this week and how alcohol affects parties, relationships and limits to behavior.

Method:

I have used a qualitative method consisting of 10 in-depth interviews with students after completion of the Introductory Week. The interviews were carried out in the autumn of 2014

Result:

Alcohol played an important part in forming relationships during the Introductory Week. The subjects consumed more alcohol than they normally would, but not necessarily more at every party. Male subjects drank more than female subjects. Alcohol opened up for inclusion and fellowship. The subjects were at the same time focused on control both relating to behavior as well as consumption of alcohol. They did not experience any pressure to drink more than they wished and had a sense of loyalty to each other. Most experienced the arrangements and parties positive and inclusive, However, nine out of ten questioned whether alcohol had become too much of a focal point during the period. There were instances of excessive behavior both with respect to alcohol and sexuality. The subjects did not reflect negatively on the alcohol consumption of their peers, but accepted to a lesser extent that the second year guides would get drunk.

Key words: Introductory Week, alcohol, drinking pressure, control, drinking games, relationships, excessive behavior.

Innhold

1.0 Introduksjon	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Tidligere forskning	2
1.3 Problemstilling	5
1.4 Studiens hensikt	5
1.5 En presentasjon av fadderuken ved UIA	6
1.6 Oppgavens videre oppbygging	7
2.0 Teoretisk rammeverk.....	7
2.1 Arnold Van Gennep; Rites de Passages	8
2.2 Erving Goffman.....	9
2.3 Emil Durkheim	10
3.0 Metode.....	11
3.1 Valg av metode.....	11
3.2 Utvalg	13
3.3 Det kvalitative forskningsintervju	13
3.4 Transkribering av intervju	15
3.5 Analysen	16
3.6 Det etiske aspekt	17
3.7 Etikk og intervju.....	18
3.8 Min rolle som forsker	19
4.0 Studiens funn og diskusjon.....	19
4.1 Alkohol i fadderuken	20
4.1.1 Drikkepress.....	23
4.1.2 Behov for kontroll.....	25
4.2 Fester og arrangementer.....	27
4.2.1 Vorspiel.....	27
4.2.2 Drikkeleker	28
4.2.3 Festene	30
4.3 Alkohol som «ice breaker»	33
4.3.1 Omsorg for hverandre	36
4.3.2 «Fra ekstrem distanse til ekstrem nærhet»	37
4.4 Overskridelser.....	40
4.4.1 Alkohol.....	40

4.4.2 Seksuelle overskridelser	43
4.4.3 «Jenter byr seg frem og gutter krever»	45
5.0 Studiens validitet	46
6.0 Studiens betydning for fadderuken og studentenes psykososial helse	48
7.0 Oppsummerende diskusjon	49
8.0 Implikasjoner for videre forskning	51

Litteratur

Vedlegg:

Vedlegg 1	Intervjuguide.
Vedlegg 2	Samtykkeerklæring.
Vedlegg 3	Analyse skjema.
Vedlegg 4	Godkjenning FEK.
Vedlegg 5	Godkjenning SND.
Vedlegg 6	Taushetsløfte.

1.0 Introduksjon

Hensikten med denne studien er å belyse studentenes forhold til alkohol i fadderuken. Studien er en masteroppgave i psykisk helsearbeid. Sammenheng mellom rus og psykisk helse aktualiserer temaer knyttet til rus i det aktuelle masterprogrammet, og bidrar til ønsket om å se nærmere på fenomenet fadderuken og alkohol.

1.1 Bakgrunn

September 2014 ble studentenes helse og trivselsundersøkelse, SHOT 2014, offentliggjort. Andelen som drikker alkohol flere ganger per uke er 14 % blant studenter. Tendensen er synkende fra 2010 for begge kjønn. 40 % av studenter som har en adferd knyttet mot alkohol som er risikofylt. Studenter drikker fortsatt mye alkohol, og de har en tilsynelatende stor toleranse for alkohol. Undersøkelsen viser at de ønsker sosiale arrangementer med mindre alkohol (SHOT2014).

I denne studien ønsker jeg å se nærmere på fadderuken ved Universitetet i Agder (UiA). Fadderuken arrangeres ved alle universitet og høyskoler ved studiestart. Jeg vil undersøke hvordan studentene i mitt utvalg opplever forholdet til alkohol, og hvordan alkohol påvirker festene, arrangementene og relasjonen mellom studentene. Jeg ønsker også å vite mer om deres eventuelle overskridelser.

Enkelte studenter fortalte meg i etterkant av fadderuken at de mistet det faglige innholdet ved studiestarten, og de angret på enkelte handlinger de var med på fordi de var beruset.

Fadderuken og studiestarten bærer preg av arrangementer hvor alkohol er mer eller mindre en naturlig del. I antropologiske perspektiver blir alkohol sett på som et naturlig fenomen og bruken av rusmidler er noe individet selv skaper ut fra sosiale sammenheng (Henriksen & Sande, 1995)

Forskning og ulike rapporter viser at studenter gir uttrykk for at det kan være vanskelig å si nei til alkohol (Evensmo, 2007,s.16, SHOT2014). Det kan oppleves som gruppepress, og ulike aktiviteter, for eksempel drikkeleker, kan bidra til at presset øker ytterligere. Et resultat av økt inntak av alkohol kan igjen medføre overskridelser (Rapport Korus Vest 2/2011). Flere studenter jeg møter i min jobb som leder av studenthelsetjenesten forteller at overdreven bruk av alkohol påvirker deres psykiske helse.

En av informantene fortalte at før hun ble student hadde hun hatt en jobb hvor hun drakk mye alkohol og det påvirket hennes psykiske helse negativt. Hun måtte derfor begrense inntaket av alkohol i fadderuken. Psykolog og forsker Hilde Pape (Pedersen et al. 2006) mener at rusmidlenes popularitet, både historisk og på tvers av kulturer, tyder på at de fleste opplever virkningen av alkohol som lystbetont. Studenter forteller at alkohol har en positiv effekt på dem, og det er lettere å bli kjent. Studenter som er sjenert kommer enklere i kontakt med andre, og det kan se ut som om studenter også blir mindre ensomme som følge av dette. De drikker for å bli i bedre humør, for å bli bedre kjent med nye mennesker, og for å føle seg litt friere skriver Pape (1996). Willy Pedersen, som har forsket på rus i mange år skriver at vi lærer å drikke alkohol av andre, vi drikker i sosiale situasjoner og vi lærer videre det vi selv har lært (Pedersen, 2006).

Jeg ønsker at denne studien kan bidra til økt forståelse for hvordan og hvorfor alkohol brukes i fadderuken. Dersom det utelukkende var negative konsekvenser av alkoholbruk ville neppe unge mennesker nyte alkohol. Gjennom å se med «nye briller» ønsker jeg å bidra med ny innsikt.

Våren 2014 deltok jeg på seminar i regi av Akan kompetansesenter om temaet «*Fri flyt? Studenter og alkohol*». Professor Willy Pedersen ved Universitet i Oslo (UiO) var en av foredragsholderne. Jeg kontaktet Pedersen i etterkant av seminaret da jeg ønsket et samarbeid i forhold til egen studie. Gjennom dette samarbeidet kunne mine data eventuelt bli en del av prosjektet "Binge Norway" ledet av Willy Pedersen og Eivind Grip Fjær.

1.2 Tidligere forskning

Det er lite forskning på fadderuken og alkohol. Jeg har søkt på "fadderuken og alkohol" i ulike søkekanaler, men fikk ingen treff. Den eneste studien er masteroppgaven til Kristine Vaadal «Å ikke bli "helt katastrofe". Alkoholkultur i fadderuka ved Universitetet i Oslo» (2014).

Følgende søkeord er brukt på Orio : alcohol drinking, binge, heavy drinking, social behavior, social perception, social environment, social values, drinking games, party, preparty, social facilitation, self-concept, social identification, motivation, personality, contextual, alcohol, hangover, partying, rituals, temporality, young adults, transgression.

Søket gav mange treff på studier om unge og studenters forhold til alkohol, fester og overskridelser. Disse er ikke knyttet opp mot fadderuken, av den grunn vil bare enkelte av dem vil være relevante for min studie.

Følgende studier, artikler og rapporter var nyttige for min studie.

Allan Sandes studie «Intoxication and Rite of Passage to adulthood in Norway»(Sande, 2002) har gitt nyttig informasjon om ritualteori og overgangsfaser.

Både fra USA og England er det studier som ligger tett opptil temaet. Her har det har vært forsket mye på studenters alkoholvaner og drikkemønster (Workman, 2001), Measham og Brain, 2005, Järvinen og Room, 2007). Spesielt i USA har forskningen hatt fokus på forebyggende arbeid fordi drikkemønsteret har vært preget av høyt alkoholinntak (Tan, 2011).

E. Grip Fjær (2012) sin studie “the day after drinking: interaction during hangovers among young Norwegian adult “ er aktuell i min studie fordi den fokuserer på noen sosiale aspekt mellom unge mennesker «dagen derpå».

Likeledes er Pedersen, W & von Soest, T (2013)sin studie «Socialisation to binge drinking. Drug and Alcohol Dependence» aktuell i forhold til studien. Her beskrives hvordan ungdom kopierer foreldrenes drikkemønster og at det å drikke alkohol er en lært adferd.

Aktuell for studien er også Pedersens artikkel: Alkoholavholdende – En risikogruppe? (2013). Artikkelen beskriver at alkoholavhold ved inngangen til 20-årene var knyttet til ensomhet, svake vennenettverk og sen samleiedebut. I tillegg fant man økt hyppighet av symptomer på angst og depresjon, samt en forhøyet andel mottakere av trygd og sosialhjelp.

Tutenges & Sandberg (2013) beskriver i sin studie «Intoxicating stories: The characteristics, contexts and implications of drinking stories among Danish youth» hvordan overskridende handlinger begått i sammenheng med beruselse og fester kan bli til drikkehistorier. I samme artikkel beskrives hvordan alkohol kan bidra til å skape en situasjon som skaper en felles stemning og følelse av ”effervescence” eller emosjonelt fellesskap. Artikkelen er nyttig i forhold til overskridelser.

Jeg finner også Tutenges, & Rod, (2009) sin studie. “We got incredibly drunk ... it was damned fun’: drinking stories among Danish youth” relevant for studien. Artikkelen beskriver hvordan drikkehistorier kan være med å bagatellisere hendelser.

I tillegg bidrar Tutenges artikkel “Stirring up effervescence: an ethnographic study of youth at a nightlife resort. Leisure studie» (2013) til temaet om overskridelser.

I den norske studien «drinking *and moral order: Drunken comportment revisited*» vises det til «drunken changes-for-the-worse» (Pedersen og Sanderg, 2013) innenfor to kulturer: russetiden og fadderuken. Det er også en annen artikkel av Robin Room (2003) som tar for seg temaet beruselse og dårlig oppførsel.

En annen norsk studie av Fjær, Pedersen og Sandberg: *Party on wheels: Mobile party spaces in a high school graduation celebration*(2014) tar for seg festkulturen under russefeiringen, men er også aktuell i min studie.

To rapporter: Korus Vest Stavanger 2/2011 og Sirius 4/2007 om fadderuken, studenter og rusmidler har gitt nyttig innspill for å få et mer nyansert syn på studenters forhold til rusmidler.

September 2014 ble studentenes trivselsundersøkelse, SHOT 2014, publisert. Undersøkelsen bidrar med verdifulle tall om studenters forhold til alkohol og andre rusmidler og viste at 14 % av studentene drikker alkohol flere ganger per uke. Det er en synkende tendens fra 2010 blant begge kjønn. Andelen er lavere utenfor universitetsbyene, noe som trolig både har sammenheng med serveringstilbud og spesielle forhold knyttet til studentmiljøene. Menn drikker oftere enn kvinner. Enslige studenter drikke i større grad enn andre flere ganger ukentlig.

3 % av studentene har et drikkemønster som innebærer alvorlig risiko hvis det vedvarer. I tillegg har 40 % en atferd knyttet til alkohol som kategoriseres som risikofylt. Menn er klart overrepresentert i begge gruppene. Risikoatferd knyttet til alkohol er i denne undersøkelsen redusert siden 2010.

1.3 Problemstilling

I denne studien vil jeg undersøke nærmere hvordan studenter ved UiA opplever forholdet til alkohol i fadderuken. Fadderuken blir omtalt senere i oppgaven.

Gjennom å synliggjøre studentenes egne opplevelser av alkoholbruk, kan studien bidra til kunnskap om hvordan alkohol påvirker ulike sider ved det å være student i fadderuken.

Min problemstilling er følgende:

«Hvordan opplever studenter ved UIA forholdet til alkohol i fadderuken»?

Om fester, relasjoner og overskridelser.

Fire forskningsspørsmål er brukt i analysen for å få svar på problemstillingen.

1 Alkohol i fadderuken.

2 Alkohol på fester og arrangementer.

3 Alkohol som «Ice -breaker».

4 Alkohol og overskridelser.

Problemstillingen skal angi hvilke fenomener jeg skal undersøke, og hvilke egenskaper ved fenomenet jeg ønsker å si noe om. I kvalitativ forskning kan problemstillingen bli justert og endret underveis i prosessen (Larsen, 2007, s.19).

1.4 Studiens hensikt

Med denne studien rettes oppmerksomheten mot fadderuken på UiA. Gjennom ti dybdeintervju med studenter ønsker jeg å ta del i deres opplevelse av alkohol i fadderuken knyttet opp mot fester/arrangementer, relasjoner og overskridelser, og være med å bidra til at ”synsing” om et tema kan bli vitenskapelig kunnskap. Det er mange løst funderte antakelser om fadderuken, for eksempel at studenter er uten grenser, at inntaket av alkohol er grenseløst og at fadderuken er en fortsettelse av russetiden. Når jeg forsker på fadderuken, utføres en praksis der vitenskapelig kunnskap utvikles og systematiseres (Malterud, 2013, s.16). Det er

måten vi innhenter data på og hvordan vi forvalter dem som avgjør om kunnskapen er vitenskapelig (Malterud, 2013, s.15)

I rapportene fra Sirius (2007), Korus Vest (2011) og SHOT2014 fremkommer det at rusmidler, ikke bare alkohol, alltid har vært en del av studentenes sosiale liv. Forbruket av ulike rusmidler er for høyt og at studenter har blitt sett på som en gruppe med liberale holdninger og vaner i forhold til rusmiddelbruk. Høyt alkoholforbruk kan også henge sammen med fravær av samlivsetablering, foreldreskap og lite struktur i hverdagen (Pedersen, 2013)

1.5 En presentasjon av fadderuken ved UIA

Fadderuken ved UIA varer i to uker fra studiestart. Hovedansvaret for å rekruttere faddere har fadderstyret som er sammensatt av studenter fra ulike fakulteter og fra begge Campus, Gimlemoen og Grimstad. Det er fadderstyre og faddere på begge studiesteder. Studenter melder seg som fadder ved eget studiested.

Som ny student blir studenten en del av en "faddergruppe". Tildeling av fadder, og inndelingen i faddergruppe, skjer den første dagen ved studiestart. I tillegg til ordinære faddere har UIA også MOT-fadder. Å være MOT-fadder innebærer at en er med og bevisstgjør og styrker ungdoms mot til å leve, bry seg og si nei. MOT faddere forplikter seg til å være rusfri under fadderuken(www.mot.no).

Målet med fadderuken er at studentene skal ha det gøy sammen. Fadderordningen skal legge til rette for at nye studenter raskt blir kjent med hverandre, med campus og studiebyen. De aller fleste møter opp til studiestart ved et universitet for aller første gang. De første dagene i studiestartfestival er viktige for å knytte relasjoner.

Fadderordningen legger til rette for en rekke aktiviteter i forbindelse med studiestart - i samarbeid med flere aktører ønsker de å lage en god start, et godt grunnlag for studiene og studenttiden - og livet etter studiene. Omvisning, konserter, grilling og konkurranser er faste innslag (Universitetet i Agder, 2014)

1.6 Oppgavens videre oppbygging

Jeg vil her gjøre rede for oppgavens videre oppbygging.

I kapitel to presenteres det teoretiske rammeverket som ligger til grunn for analysen og fortolkningen av empirimaterialet.

I kapitel tre redegjøres for valg av metode og hvordan informantene er rekruttert. Jeg vil kort forklare bakgrunnen for valg av hermeneutisk fenomenologisk vitenskapsteoretisk forankring. Videre vil jeg beskrive hvordan intervjuene er utført og deretter transkribert til tekst for å utføre analysen. Resultatet av analysen presenteres i kapitel fem. Jeg vil også i dette kapitel se på etiske aspekter ved å utforme en studie; hva jeg bør være oppmerksom på gjennom studien og hva som kan forventes av meg som forsker. Jeg vil også redegjøre for hvordan jeg har sikret at studien er godkjent av aktuelle instanser.

I kapitel fire vil jeg presentere studiens funn. De ulike funnene forankres i sitater fra informantene. Funnene inndeles slik at de samsvarer med forskningsspørsmålene, og til slutt vil jeg reflektere over de ulike funnene og diskutere dem opp mot valgte teorier og annen aktuell litteratur.

I kapitel fem vil jeg se på studiens validitet. og videre i kapitel seks se på mulig betydningen for fadderuken og psykososial helse. I kapitel sju oppsummeres studien for så i kapitel åtte å komme med forslag til implikasjoner for videre forskning og praksis.

2.0 Teoretisk rammeverk

I dette kapittelet presenteres det teoretiske rammeverket som ligger til grunn for min analyse og fortolkning av empirimaterialet.

Som leder av studenthelsetjenesten har jeg erfart at overgangen fra elev til student kan være vanskelig. Selv om dette regnes som en naturlig overgangsfase, kan den på den ene siden føre til vekst og utvikling og på den andre siden til usikkerhet og smerte. SHOT 2014 beskriver det første studieåret som det vanskeligste. Hensikten med fadderuken er blant annet å være med og bidra til at denne overgangen blir enklest mulig.

I boken Rites de Passages(1999) er Arnold von Gennep opptatt av ritualer og overgangsfaser i menneskets liv. Fadderuken kan forstås som en overgangsfase i livet og sees opp mot Van Genneps trefasemodell. Erving Goffman sin teori vil også bli brukt, da han er opptatt av hverdagslivets sosiologi og hverdagslivet er viktig i studentenes liv. Han er først og fremst

kjent for sine studier av menneskelig samhandling (Trysnes, 2012,s.22). I fadderuken skal studentene samhandle og informantene formidlet i intervjuene at de er opptatt av hvordan de skal oppføre seg, og hvordan de kan gi et godt førsteinntrykk.

Flere av studentene fortalte om magiske og berusende opplevelser på festene i fadderuken. Emil Durkheim beskriver i boken *The Elementary Forms of Religious Life* (1995) hvordan livet i et Australsk samfunn skifter mellom to ulike faser. Han introduserer leseren for begrepet *effervescence* som kan oversettes med beruselse, elektrisk stemning. Ordet ble tidligere brukt i norsk språk med betydningen «bobling», «brusing». Dette fenomenet vil brukes for å styrke og utfylle det teoretiske rammeverket som vil ligge til grunn for analysen.

2.1 Arnold Van Gennep; Rites de Passages

I boken *Rites de Passages* retter Arnold van Gennep (1999) oppmerksomhet på hva som skjer når noen eller noe skifter fra en tilstand til en annen. Overganger og endringer i menneskers liv har ofte blitt forstått og markert gjennom ritualer. Ritualer handler om innlemmelse i fellesskap ved å gjøre nye deltakere bevisst hvilke normer og verdier som gjelder i fellesskapet (Pedersen, 1990, s.1488). Det kan være skifte av sted, status, sosial posisjon eller alder (Borgen,1999, s.22). Overgangsritualer muliggjør å kaste masken og erfare hvor vi står i livet (Borgen, 1999, s. 25) Van Gennep definerte selv overgangsriter som riter som ledsager ethvert skifte av sted, tilstand, sosial posisjon eller alder (Gennep, 1999,s.131). Han samlet riter fra hele verden og ønsket å se sammenhenger mellom dem. Van Gennep viser at trefasemodellen kan brukes på mange ulik måter og også på moderne ritualer (Gennep,1999,s.11). Han beskriver at et overgangsritual utgjør en sammenhengende bevegelse som han deler inn i tre faser: adskillelse (pre liminale), terske (liminale) og integrasjonsfasen (postliminale riter). Fasene har sammenheng med tre type riter. I den første fasen blir vi skilt fra vår opprinnelige sosiale status, det som er trygt og kjent. Den neste fasen, den liminale, er fasen hvor vi kan kjenne oss utrygg og alene. Det er ukjent terreng. I den siste fasen går vi over i en ny sosial status, en ny periode i livet (Ringen, 1999, s.9). I denne oppgaven knyttes primært fadderuken til den liminale fasen.

Sosialantropologen Victor W Turner har bidradd sterkt til at Van Genneps modell har fått så stor gjennomslag (Ringen, 1999, s.10). Han var spesielt opptatt av liminalfasen. Et sentralt trekk ved overgangsritualet er at det skal forberede individet på sin nye rolle eller status ved å overføre kunnskap om denne rollen (Turner, 1995, s. 102-103).

Alle overgangsfaser er ikke nødvendigvis ledsaget av riter. I de fleste land er for eksempel ikke kvinners overgangsalder forbundet med riter. På tross av det blir den sett på som overgangsfase (Ringen,1999)

2.2 Erving Goffman

Sosiologen Erving Goffman er først og fremst kjent for sine studier av menneskelig samhandling. Han regnes som en av de viktigste representantene for interaksjonistisk sosiologi, hvor samfunnet betraktes som bygget opp av en rekke interaksjoner på mikroplan (mellom individer og i små grupper) som igjen former samfunn og samfunnsendring. (Store Norske Leksikon, 2014)

Goffman er opptatt både av hvordan sosiale rammer og strukturer styrer menneskelig samhandling, og hvordan mennesker spiller ulike roller, i tillegg til at de legger opp ulike strategier i møte med hverandre. Han understreker at der to eller flere mennesker møtes skjer en sosial begivenhet (Goffman,1969 ,s.18).

Fadderuken er studentenes første møte både med universitetet og deres fremtidige studievenner. Rent sosialt er uken viktig i forhold til vennskap, inkludering i faglig fellesskap og dermed også mindre fare for ensomhet.

Goffman (1974) beskriver at når mennesker kommer sammen, vil de prøve å skaffe seg opplysninger om hverandre eller ta i bruk opplysninger de allerede sitter på. Dette gjør vi mennesker i håp om å kunne forberede oss både på å møte og bli møtt av den andre.

Om den situasjonen der man ikke kjenner personen fra før sier Goffman: *«kan hende i hans oppførsel og utseende finne holdepunkter som gjør det mulig å trekke inn tidligere erfaring med personer som kan minne om den de nå har for seg selv, eller – og det er langt mer vanlig-de kan anvende stereotyper ved bedømming»* (Goffman, 1974,s.11). Dette er en aktuell problemstilling under fadderuken hvor mange er helt ukjente for hverandre, og hvor det er lett å bedømme hverandre basert på et førsteinntrykk.

Goffman beskriver to former for kommunikasjon; den man gir og den man avgir. I boken «vårt rollespill til daglig» er han mest opptatt av den man avgir og som for Goffman utgjør den nonverbale kommunikasjonen (Goffman, 1992). Han fremhever at denne kommunikasjonen er mer teaterlignende, og introduserer samtidig begrepene «frontstage» og

«backstage». Her brukes scenen som metafor. Vi er på scenen eller vi er bak scenen. Vår adferd blir påvirket av hvor vi befinner oss (Goffman, 1992, s. 37-49).

Ordet «opptreden» bruker Goffman om all den aktivitet en person gjør i løpet av et tidsrom og som kjennetegnes ved samvær med en bestemt gruppe iakttakere. I denne forbindelse introduserer han begrepet «fasade», som er et uttrykksmiddel for en fastlagt type adferd som bevisst eller ubevisst tas i bruk av en person under «opptreden». (Goffman, 1974, s. 27).

Goffman bruker mange ulike metaforer for å beskrive det sosiale livet. Samfunnet kan sammenlignes med et teater, og det sosiale samspillet har en type dramaturgi der utøverne spiller ulike roller (Goffman, 1974). Vi prøver å tilpasse oss til de forventninger vi har til hverandre, og vår adferd endrer seg avhengig av om vi er «frontstage» eller «backstage» på livets scene (Goffman, 1974). Jeg tolker Goffman slik at fadderbarna kan ha forventninger til fadderne da de i følge Goffman er «frontstage» på scenen. «Frontstage» kan tolkes som å være i en rolle hvor en gjør det beste en kan for å bli likt eller sett. Når vi er «backstage» kan det være normer og regler som ikke er så strenge som gjelder. Goffman er ikke opptatt av individets psykologi, men av regler som styrer våre handlinger. Med regel mener han hva som er mulig for en person å gjøre i ulike situasjoner. Det inkluderer også noen grunnleggende regler om ikke bringe seg selv eller andre i forlegenhet (Goffman, 1974).

Goffman er som Van Gennep opptatt av ritualer. For han er hverdagslivet fullt av små og nesten umerkelige rituelle handlinger og signaler som er viktige i sosiale relasjoner. Det kan for eksempel være å hilse, ta avskjed, måten å feste blikk eller gi kommentarer, gi klem, omfavnelser, klapp på skulderen, unnskyldninger og invitasjoner. (Goffman, 1992) Disse ritualene finnes i forholdet mellom familiemedlemmer, i kjærlighetsforhold og mellom venner. Men også mellom helt fremmede mennesker vil det ofte foregå en rekke rituelle markeringer. Goffman kaller det interaksjonsriter (Goffman, 1992).

2.3 Emil Durkheim

I boken «The elementary Forms of Religious Life» introduserer sosiologen Emile Durkheim (1955) begrepet *effervescence*. Ordet ble tidligere brukt på norsk med betydningen «bobling», «brusing». Durkheim studerte livet til australske innfødte. Han delte livene deres i to kategorier. Noe var knyttet til arbeid, noe var knyttet til religiøse seremonier. Når de arbeidet, samlet de seg i små grupper, det var orden og kontroll. «Each family lives to itself, hunting,

fishing – in short, striving by all possible means to get the food requires» sier Durkheim (1995, s. 217).

Under religiøse seremonier, eller seremonier de kalte *corroboree* var derimot mange til stede; og da kunne det bre seg «en elektrisk, brusende stemning». De innfødte ga seg hen til et intenst fellesskap, til dans og roping. Det var denne stemning Durkheim betegnet som «effervescence» og som han beskriver. «The effervescence often becomes so intense that it leads to outlandish behavior; the passions unleashed are so torrential that nothing can hold them» (Durkheim, 1995, s 218).

Den danske forskeren Sébastien Tutenges (2013) har i en studie beskrevet hvordan ferierende ungdom på Sunny Beach i Bulgaria fester. Festene minnet om den adferden Durkheim beskrev under religiøse seremonier. Festene innebar fellesskap, intensitet, overskridelser, symbolisering og revitalisering. Dette er selve kjernen i *effervescence*. Mange mennesker samles. Den fysiske avstanden mellom deg og de andre blir mindre. Det oppstår sterke følelser, gruppen kan eksplodere i felles energi som fører til overskridelser, mulige normbrudd og uventet atferd. Noen ganger dreier det seg om uskyldig lek, andre ganger om farlige og alvorlige lovbrudd. Gjennom samhandling samles gruppen om sterke symboler for fellesskap. Det kan være bestemte typer alkohol, drikkeleker, frisyre, klær eller som i russetiden uniformer. Gjennom fester og effervesens kan vi få økt energi, «lade batteriene», og for en stund glemme hverdagslivet (Tutenges, 2013).

Stemningen som oppstår på festene i fadderuken kan tenkes å være både samlende og styrkende på fellesskapet, selv om den trolig også kan være utfordrende, krevende og føre til overskridelser(Durkheim,1995).

I denne studien vil jeg i tillegg til Van Gennep, Goffman og Durkheim brukes artikler, studier og rapporter som henviser til aktuelle studier om ungdom, studenter og alkohol. Disse artiklene er redegjort for under tidligere forskning.

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Valg av metode er viktig for å gi svar på problemstillingen. Kvalitativ metode gir best mulighet for å belyse problemstillingen, samtidig som den er en av flere veier til vitenskapelig

kunnskap. Denne metode kan brukes for å finne ut mer om menneskelige erfaringer, opplevelser og forventninger (Malterud, 2013, s.27). Kvalitativ metode handler om å karakterisere og henviser til kvalitet, som vil si egenskaper eller karaktertrekk ved fenomener (Malterud, 2013,s.16). Formålet er å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra hans eller hennes perspektiv (Kvale og Brinkman, 2011, s 43).

Kvalitativ metode benytter seg av ulike måter å samle inn data på, men bygger i hovedsak på teorien om menneskelig erfaring (fenomenologi) og fortolkning (hermeneutikk). Da jeg ønsker å fortolke informantenes erfaring med fenomenet fadderuken, er en hermeneutisk fenomenologisk vitenskapsteoretisk forankring naturlig. Sagt på en annen måte; mens fenomenologene er opptatt av å illustrere hvordan mennesker opplever fenomener i sin livsverden, er en hermeneutiker opptatt av fortolkning av mening (Kvale og Brinkman, 2011, s.33).

Et av målene i fenomenologien er å sette sin forforståelse til side. Dette kan bli utfordrende for meg på grunn av den nære kontakten med studenter på arbeid, og fordi jeg ønsker å bruke egen erfaring i diskusjonen. Min intervjuguide er semi strukturert, det medfører at min forforståelse blir utfordret da jeg i forkant har reflektert over hva jeg ønsker å utforske om fenomenet fadderuken.

«Forforståelsen er den ryggsekken vi bringer med oss inn i forskningsprosjektet, før prosjektet starter». sier Malterud (2013, s 40). Jeg må være bevisst på at min forforståelse skal gi næring og styrke til studien min, ikke bli en tung bær som medfører at jeg ikke kommer i mål. (Malterud, 2013, s.40).

En av utfordringene kan bli å ikke la forforståelsen overdøve den kunnskapen som kommer frem i materialet (Malterud, 2013, s.41). Det er en av grunnene til at teori ble valgt etter at jeg hadde oversikt over oppgavens funn. Dersom jeg hadde gått motsatt veg, kunne jeg risikere å la teorien styre valg av funn.

Gjennom oppgaven vil jeg sette spørsmålstegn og være kritisk til egen forskning. Jeg vil ha et åpent sinn, men plass for tvil, ettertanker og uventede konklusjoner. Det er dette som kalles refleksivitet. Det er en aktiv holdning hvor forskeren leter etter konfrontasjoner med egne forestillinger og posisjoner (Malterud, 2013, s.18).

3.2 Utvalg

Det er ulike måter å få informanter på. Tilfeldig utvalg er passende i min studie da målet med materialet er å ha aktuelle data for å belyse problemstillingen (Malterud, 2013, s. 56).

Studenter ble invitert til å delta i studien ved at jeg og en medhjelper gikk rundt i kantina og delte ute informasjonsskriv. I tillegg la jeg ut informasjonsskriv i bokhandelen på Campus Gimlemoen. For å bli inkludert i et utvalg var et av hovedkriteriene at de aktuelle personene hadde relevant informasjon for studiens problemstilling (Repstad, 2007, s 81).

To av studentene som meldte sin interesse kjente jeg fra før. Elleve studenter takket ja til å la seg intervju. Ti personer møtte opp til avtalt tid og sted, fem mannlige og fem kvinnelige. Alle informantene hadde fått utlevert et skriv hvor studiene var beskrevet (vedlegg 2). I skrivet fremkom også informantenes rettigheter. Beskrivelsen var godkjent av FEK (vedlegg 4) og NSD (vedlegg 5). Samtlige informanter skrev under og returnerte svarslipp til meg (vedlegg 2).

I intervjuet kom det frem at tre av informantene hadde vært med på fadderuken før. Resterende var nye studenter i august 2014. En av informantene hadde også vært her som utvekslingsstudent først og dermed fått med seg to ulike fadderuker. Pål Repstad skriver i sin bok «Mellom nærhet og distanse» at de som intervjues bør være mest mulig ulike for å sikre et bredt inntrykk gjennom intervjuene. «selv om det til det kjedsommelige må minnes om at noen presis representativitet i statistisk forstand får vi ikke gjennom denne metoden» (Repstad, 2007, s. 81).

Malterud beskriver i sin bok «Kvalitative metoder i medisinsk forskning» at i kvalitativ tilnærming må forskeren etablere et særlig skarpt blikk på utvalgets egenart og den betydning det har for overførbarheten av kunnskap som utvikles (Malterud, 2013, s.55).

3.3 Det kvalitative forskningsintervju

Det er ulike måter å samle data på. Intervjuet er utøvelse av ferdigheter, kunnskapsproduksjon og en sosial praksis (Kvale og Brinkman, 2011, s.36). I min studie brukte jeg som tidligere nevnt en semi strukturert intervjuguide. Intervjuformen inkluderer visse temaer, hovedspørsmål og utdypende spørsmål forskeren ønsker å få belyst under intervjuet. Det er viktig at forskeren er seg bevisst at han ikke legger konkrete føringer i de åpne temaene (Polit

& Beck, 2014, s.290). Det betyr at det er viktig hvordan jeg stiller mine spørsmål slik at de blir åpne og minst mulig ledende.

Som utgangspunkt brukte jeg samme intervjuguide som Kristine Vaaland. Hun var medforsker i prosjektet til Pedersen og Sandberg ved UIO (Binge Norway, 2013-2016). Etter hvert som jeg gjennomførte intervjuene, vektla jeg temaer som var viktig og tilpasset problemstillingen.

I Kvale og Brinkman beskrives intervjuet på følgende måte: «Det er et vekselspill mellom de som vet, og det som vites, mellom de som konstruerer kunnskap og kunnskap som blir konstruert.». Forfatterne fremhever at det heller ikke er noe mystisk ved bruken av intervju som forskningsmetode. Intervju er en samtale med struktur og en hensikt (Kvale og Brinkman, 2011, s. 22).

Det er sjelden kvalitative data bygger på empiriske data som består av mange enheter (Malterud, 2013, s.59). Så lenge utvalget er rikt og strategisk, kan det allikevel brukes til å utvikle beskrivelser som forteller om kjennetegn og mening. Det kan bidra til at studien kan ha relevans ut over den konteksten hvor studien ble gjennomført. Overførbarheten øker imidlertid ikke i takt med antall informanter eller individer i materialet (Malterud, 2013,s.59).

Samtlige intervju ble foretatt på mitt kontor på Gimlemoen eller i Grimstad. Jeg hadde satt av god tid, og vi snakket først om rammene rundt intervjuet. Alle informantene var i forkant informert om at jeg jobbet i studenthelsetjenesten. Det var viktig å gjøre selve intervjusituasjonen så trygg og forutsigbar som mulig. Intervjuene hadde forskjellig lengde, fra rett under en time til nærmere 1 time og 30 minutter. Jeg tok alle intervjuene opp på båndopptaker. Intervjuene ble oppbevart slik jeg har beskrevet i søknaden til FEK og NSD. Jeg erfarte at det ble enklere å holde meg til tema etter hvert som jeg fikk mer øvelse og erfaring. Noen ganger tok intervjuene noen avstikkere, men jeg tenkte at nettopp det kunne gi meg spennende funn. Dersom jeg skal overføre noe av min erfaring fra arbeid til intervjusituasjonen, tenker jeg at det å by på seg selv og formidle litt egen erfaring, kan åpne opp for mer trygghet og åpenhet i intervjusituasjonen. Det er viktig at deltagerne føler seg trygge uten å føle seg presset. Når forskeren har et rikt datamateriale er det viktig å etablere optimal nærhet (Malterud, 2013, s. 202).

Under intervjuene reflektert jeg over hvorvidt min alder kunne gjøre det vanskelig for informantene å snakke om ømtålige tema som for eksempel overskridelser. Jeg etterstrebet en

åpen og fordomsfri kommunikasjon i møte med informantene og deres utsagn, for på den måten å legge til rette for ærlige svar. Jeg erfarte under oppsummeringen at samtlige informanter gav uttrykk for at de opplevde seg trygge og ivarettatte under intervjuet, og at de i forkant var godt informert om sine rettigheter. Ved å gjøre et intervju i etterkant av fadderuken, blir intervjuet tatt ut av sin kontekst og kan bli kontekstløst. I følge Repstad er det viktig at jeg er oppmerksom på at intervjuene handler om tilbakeskuende erfaringer (Repstad, 2007, s.76). Dette perspektivet er interessant og relevant opp mot min oppgave og valg av problemstilling.

I tillegg til intervjuene har jeg vært til stede ved ulike arrangementer og selv opplevd deler av fadderuken. Jeg har vært med på åpningskonserten, og hatt ansvar for et faglig arrangement kalt «studiestrategi kurs». Disse erfaringene fra fadderuken tas med som bakteppe i denne studien.

3.4 Transkribering av intervju

Hensikten med å transkribere er å overføre det muntlige materiale til tekst, slik at det kan legge grunnlaget for analysen. Malterud fremhever imidlertid at teksten bare er en tekst, og ikke virkeligheten (s.75). Formålet med skriftliggjøringen er i størst mulig grad å fange opp essensen i det informanten forteller (Malterud, 2013,s.76).

Gjennom ti intervju fikk jeg et stort datamateriale. Det kan være både en fordel og en ulempe når materialet skulle analyseres og tilpasses innenfor rammen av 30 studiepoeng.

Intervjuene varte fra i underkant av en time til nærmere 1,5 time. Jeg hadde valget mellom å plukke ut noen intervju eller bruke alle i studien. Jeg valgte bevisst det siste, selv om det førte til store datamengder. Å overføre fra muntlig til skriftlig form kan være utfordrende. Det har blant annet betydning for valg av språklig stil (Kvale og Brinkman, 2011, s 253). Det er derfor av stor betydning å høre på intervjuene mange ganger over lang tid.

For å klare å forholde meg til store datamengder fikk jeg hjelp til å transkribere. Jeg er klar over at dette ikke er optimalt da viktige nyanser kan gå tapt. Nedskrevne tekster som er produsert av forskeren eller med-forsker blir aldri helt nøyaktig. Det er umulig å få med kroppsspråk og tonefall når vi omgjør handlinger og kommunikasjon til tekst (Nilssen, 2012, s.46). For i størst mulig grad å bøte på dette, hørte jeg daglig på intervjuene før transkriberingen begynte. Etter at intervjuene var transkribert, hørte jeg på intervjuene mens

jeg har lest teksten. Alle intervjuer ble utført august 2014, og transkriberingen begynte i slutten av oktober. I denne perioden hørte jeg daglig på intervjuene for å øke forståelsen av hva informantene formidlet. Denne delen av analysearbeidet har vært svært nyttig og til stor hjelp. Allerede før transkriberingen begynte hadde jeg en oppfatning av hva som kunne være viktige funn. Dette ble bevisst «satt i parates» (Malterud, 2011), og først tatt frem etter at analysen var avsluttet for å sikre meg at ikke nyttige funn var glemt. Pål Repstad henviser til Staffan Larsson (1986), som understreker at analysen av kvalitativt materiale bør foregå over ganske lange tidsrom slik at forsker får tid til å reflektere over materialet (Repstad, 2007, s.124). Det er noe jeg har tatt hensyn til. Jeg har også forholdt meg til at rådata er fra en faktisk hendelse hvor informantene og undertegnede var i en spesiell setting.

3.5 Analysen

I dette kapittelet gjør jeg for rede for hvordan jeg har analysert materialet for å komme frem til resultatet. Målet er at den vitenskapelige kunnskapen skal være et resultat av systematisk og kritisk refleksjon, og dermed forstås som vitenskapelig. For å oppnå dette kravet vil jeg hele tiden informere leseren om hva jeg har gjort og på hvilken måte. Jeg må være pålitelig slik at de som leser studien har innsikt i de betingelsene som min kunnskap er utviklet under. Dette kalles intersubjektivitet (Malterud, 2013, s 17).

Analysen må være gjennomarbeidet og veldokumentert for å kunne være vitenskapelig. I motsatt tilfelle kan den bære preg av «synsing» (Malterud, 2013, s.91). Målet er at «*analysen skal bygge bro mellom rådata og resultater ved at materialet blir organisert, fortolket og sammenfatter*» (Malterud, 2013, s.91).

I analysen tar jeg utgangspunkt i de fire trinnene i den fenomenologiske analysemodellen til Giorgi som er modifisert av Malterud (2013). På tross av at jeg har en hermeneutisk fenomenologisk vitenskapsteoretisk forankring, vurderer jeg at det er hensiktsmessig å bruke denne fremgangsmåte i analysearbeidet slik at jeg har en god struktur. Jeg mener det er spesielt viktig ved store datamengder. Det er heller ikke slik at kvalitativ forskning er fritatt fra struktur, selv om helheten skal fange delene (Malerud, 2013, s.91).

De fleste analyser bygger på prinsippet om dekontekstualisering og rekontekstualisering. Det vil si at alt materialet plukkes fra hverandre, ryddes i, og settes sammen igjen. Data leses på

ulike måter, og målet er å få øye på ulike versjoner av materialet som presenteres (Malterud, 2013, s. 93).

Trinnene kan skisseres på følgende måte:

1. Få et helhetsinntrykk.

Målet å få et helhetsbilde av alt materialet. Vi skal sette vår teoretiske referanseramme og forforståelse i parentes (Malterud, 2013, s. 98).

2. Identifisere meningsbærende enheter.

Målet å organisere det materiale vi vil se nærmere på. Vi skal søke etter den delen i teksten som kan belyse problemstillingen vår (Malterud, 2013, s 100). Målet er å legge bort den teksten vi ikke har brukt for. Samtidig som teksten krympes startet jeg med å kode teksten.

3. Abstrahere innholdet i de enkelte meningsbærende enhetene.

Målet er å indentifisere og kode de meningsbærende enhetene. Her legges foreløpig til side det materialet der meningsbærende enheter ikke er funnet (Malterud 2013, s.104).

Kodegruppene ble satt opp i et analyseskjema (vedlegg 3).

4. Sammenfatte betydningen av de meningsbærende enhetene.

Målet er å settes sammen bitene igjen – re kontekstualisere. Det er viktig å være lojal i forhold til informantens stemme. Leseren skal oppleve innsikt og tillit (Malterud, 2013,s. 107). I denne fasen gikk jeg dypere inn i materialet mitt. Målet her er å finne de sitatene som kan underbygger funnene og som kobles mot valgt teorien.

3.6 Det etiske aspekt

Å ha et etisk blikk er viktig gjennom hele forskningsprosessen. Etikk handler om hvordan mennesker bør oppføre seg i forholde til hverandre (Øverenget, 2013,s.47). Det er utarbeidet både retningslinjer og lovverk for å sikre at forskningen utføres på en etisk forsvarlig måte.

De forskningsetiske retningslinjene (se nettreferanse under) er utarbeidet for å hjelpe forskere og forskersamfunnet med å reflektere over sine etiske oppfatninger og holdninger, bli bevisst normkonflikter, styrke godt skjønn og evnen til å treffe velbegrunnede valg mellom motstridende hensyn. Forskningsetikk dreier seg både om individuell og institusjonell moral.

Retningslinjene inneholder av den grunn normer som ikke bare gjelder for enkeltforskere og forskningsledere, men også for andre instanser som påvirker forskningen og de konsekvenser forskning har.

Kvalitativ forskning eller studier omhandler studier av mennesker, eller møter mellom mennesker, der verdier og normer er viktige elementer. Dette må forskeren ta hensyn til gjennom hele prosessen (Malterud, 2013, s. 201).

Alle informantene fikk et informasjonsskriv med samtykkeerklæring i god tid før intervjuet for å kunne sette seg inn i studiens hensikt. Jeg gikk gjennom skjemaet med dem før de signerte slik at jeg sikret meg at de var klar over sine rettigheter.

Det er et grunnleggende krav til presentasjonen av resultatene at det skal være umulig å vite hvem som har sagt hva. Eventuelle kjennetegn ble fjernet og omskrevet i den grad det lar seg gjøre, uten å forringe det som formidles (Malterud, 2013). I denne studien har jeg valgt å lage fiktive navn, men det vil kunne fremkomme at det er mann eller kvinne som er informant. Der det har vært nødvendig har jeg valgt å fremstille informantenes utsagn i en nøytral språklig form.

Studien er godkjent av FEK og NSD.

3.7 Etikk og intervju

Det er mange, ulike etiske aspekt med et forskningsintervju. Det vil være viktig gjennom intervjuet å få frem betydningen av informantenes erfaringer og avdekke deres opplevelse av verden (Kvale og Brinkman, 2011, s.21).

Kvale skriver at det er knyttet moralske spørsmål til både intervju undersøkelsens midler og til dens mål, og at vi i alle stadier i forskningen vil kunne møte etiske utfordringer (Kvale og Brinkman, 2011, s.81). Forskeren bør stille seg etiske refleksjonsspørsmål både før, under og ved avslutning av forskningen.

K.E. Løgstrup (1956) skriver ”Den enkelte har aldri med et annet menneske å gjøre uten å holde noe av dette menneskets liv i sine hender”. Det er derfor av betydning å være oppmerksom på at en kan sette i gang fortrenge tanker hos informanten, og det er fire former for belastning informanten kan bli utsatt for: psykisk uro, misbruk, fordreining eller gjenkjennelse (Malterud, 2013, s. 201). På den andre siden bør forskeren ikke ha overdreven

frykt for at det skal komme alvorlige konsekvenser ut av mellommenneskelige prosesser (Malterud, 2013)

Jeg informerte muntlige informantene om at de kunne kontakte meg i etterkant dersom de hadde behov for å snakke mer om temaet vi hadde berørt.

Personen som har hjulpet meg med transkribering har skrevet under på taushetserklæring (vedlegg 6).

3.8 Min rolle som forsker

I kvalitativ forskning er forskeren selv det viktige instrumentet (Nilssen, 2012,s.29). Min forforståelse er også en del av etikken. Å stille med et åpent sinn i forhold til studiens problemstilling er viktig. Å ha tillit til informantene under intervjuet handler om mitt menneskesyn.

Som forsker er det tre egenskaper som er særs viktige: toleranse for ambivalens, gode kommunikasjonsferdigheter og sensitivitet. Forskeren må være sensitiv og til stede med hele seg, slik at han kan oppfatte små og store nyanser. (Nilssen, 2012, s. 29-30).

I forhold til den aktuelle studien var det viktig å ta hensyn til at jeg skulle forske på et tema som angår min egen arbeidsplass. Jeg kunne regne med å bli gjenkjent av studenter, og det var derfor av stor betydning at jeg var åpen omkring studiens hensikt. Jeg valgte av den grunn helt bevisst å intervju på min arbeidsplass og ikke utenfor arbeidsplassen. Gjennom åpenhet kunne jeg bidra til trygghet hos informanten.

Gjennom hele studien har jeg vært tydeliggjort at jeg i alle sammenhenger hvor jeg henvendte meg til studenter var masterstudent og ikke ansatt. Som informanter skulle de være trygge på at de kunne stole på meg, og ha tillit til at jeg ville etterstrebe å mestre dobbeltrollen som ansatt og forsker.

4.0 Studiens funn og diskusjon

Jeg vil presentere funnene i de fire forskningsspørsmål med tilhørende underpunkter.

Samtidig vil jeg forankre diskusjonen av funnene i den teoretiske referanserammen, og tidligere forskningen, som jeg har beskrevet tidligere i oppgaven. Innledningsvis tar jeg med

et sitat fra en av mine informanter som forteller hvor krevende hun opplever det er å være student.

«Alle sier jo at studenttiden er den beste tiden i livet ditt. Jeg er jo absolutt ikke enig i det. Jeg gleder meg bare til å bli ferdig. Du skal ha det gøy. Du skal være sammen med venner, du skal være sosial, du skal være med ut på fester. Du skal alt dette. Du skal også gjøre det bra på skolen, lese alt pensum og følge med på undervisningen. På den andre siden så skal du være cool, du skal gjerne ... du kan droppe en forelesning her og der, og litt sånn. Du skal gjerne trene og være i best form i livet og oppleve så mye ting.....»

4.1 Alkohol i fadderuken

Innledningsvis vil jeg si noe om kjønn og alkohol da jeg tenker det er interessant i forhold til min problemstilling og studie. Forskning viser at tradisjonelt drikker kvinner mindre enn menn (Henriksen og Sande, 1995, s.91, SHOT 2014)) Noe av dette kan tilegnes vår biologi, og det gjør at kvinner trenger mindre alkohol enn menn for å oppnå samme effekt (Henriksen og Sande, 1995, s. 91). Samtidig er endring i kjønnsroller med å minske gapet mellom menn og kvinners adferd knyttet opp mot alkohol, gjennom for eksempel at kvinner har økt deltagelse i yrkeslivet (Henriksen og Sande,1995,s.91)

Det vil si at *kjønnen* rusbruk er mer vanlig enn uvanlig. Det er fortsatt slik at kvinner fortsetter å drikke på kvinners vis og menn på menns vis. Det vil si at kvinner i de fleste kulturer drikker langt mindre enn menn (Ravndal, 2014).

Både menn og kvinners alkoholforbruk har økt de siste 20 årene, men i media er det kvinners forbruk som får størst oppmerksomhet. Ikke desto mindre: fordi kvinners forbruk av alkohol i gjennomsnitt tidligere lå så lavt har den *relative* økningen vært størst blant kvinnene.

(Ravndal, 2014) I min studie fremkommer det at både menn og kvinner er opptatt av kontroll over inntak av alkohol, og at menn ikke drikker mer enn kvinner. De viser omsorg gjennom å hjelpe hverandre dersom de blir for beruset. Det står i motsetning til studien til Henriksen og Sande (1995) I min studie kan jeg tolke at *kjønnen* rusbruk betyr at fadderbarna har en feminin drikketil, noe som kan bety at menns inntak av alkohol ikke er høyere enn kvinners akkurat i fadderuken.

Olivia er opptatt av ”setting”. At det er settingen som bestemmer om det skal være alkohol eller ikke. Hun undres over om det er blitt en vane at det alltid skal være alkohol uten at det reflekteres over.

OLIVIA: Nå er det at alkohol ikke er med og bestemmer en setting. Nå er det settingen som bestemmer over alkoholen.» Ja, det at det skal være alkohol. Det er ikke noe som sier seg selv at man skal bli kjent gjennom å drikke. Eh ... Men det tror jeg er en sånn ting som folk ikke tenker over. Det er liksom bare helt selvfølgelig at vi skal det.

I denne studien må bruken av alkohol tolkes i lys av den konteksten den er en del av. Bruk av alkohol og andre rusmidler uttrykker et brudd med hverdagens krav og forventninger. En kan få fri fra den sosiale orden man vanligvis er underlagt (Gundelach & Jarvinen, 2006:52-53). Det kan være en av grunnene til at informantene forteller at det er en selvfølge at det skal være alkohol og at de drikker mer alkohol i fadderuken enn ellers.

Sande og Henriksen (1995) skriver i boken «Rus: fellesskap og regulering» at vi drikker for å oppnå en annerledes opplevelse. Vi bruker alkohol når vi skal feire noe som er viktig for oss og starten på studentlivet kan sees på som viktig. Av den grunn stilles det heller ikke spørsmål med bruk av alkohol. Drikkeritualer hører med til en del grunnleggende, uskrevne regler i vårt samfunn. Vi bruker blant annet ritualene for å danne fellesskap med andre. Rusmidlene er våre symboler og selve rusmiddelbruken et ritual (Sande og Henriksen, 1995, s.12). Bruk av alkohol har mange funksjoner. Alkohol er brukt som mat, statussymbol, betaling og medisin (Room, 1988).

En studie fra Sirius (2007) viser at mange etablerer et usunt drikkemønster allerede som studenter. Johannes fortalte at selv om han ikke var så glad i alkohol så drakk han mer under fadderuken enn han pleide.

JOHANNES: I fadderuken så drakk jeg vel mer enn det jeg pleier å gjøre, men det går fra person til person vil jeg si. Sånn som jeg er jo ikke så veldig glad i alkohol, så jeg drikker jo ikke så veldig mye.

Johannes fortalte ingenting hvorvidt det handler om han drakk mer her gang eller om han drakk oftere. Sara hadde hørt i forkant av fadderuken at alkohol var lett tilgjengelig gjennom vorspiel og fester. Både Johannes og Sara fortalte at de selv regulerte inntaket sitt, men at mulighetene for å drikke mye alkohol var til stede.

SARA: Jeg hadde hørt veldig mye om at det kom til å bli mye, men i min faddergruppe så var det sånn at man regulerte det veldig selv, da. Men, det var jo sånn at hvis man ville, så kunne man drikke hver dag. De fleste var jo ganske beruset.

Det var ikke alle informantene som hadde like god kontroll med alkoholforbruket som Sara og Johannes. Preben som hadde et kontrollert forhold til alkohol ellers i året fortalte at han aldri noe gang hadde drukket så mye som han gjorde i fadderuken. Han gav uttrykk for at det var en form for belønning og fri fra krav, etter mye strev for å komme inn på studiet.

Alkoholen ble et symbol og selve alkoholbruken et ritual (Sande og Henriksen, 1995, s. 12). Dette er i tråd med det MacAndrew and Edgerton's omtaler i boken *Drunken Comportment* (1969) som handler blant annet om «time out from normal sober behaviour».

PREBEN: Jeg vil si at jeg har faktisk ikke drukket meg så full før, eller jeg har ikke drukket så mye før som jeg drakk i fadderuken. Det kan jeg si i hver fall, fordi at det var noe med fadderuken. Det var det at når du har jobbet veldig hardt og fått kommet dit - slik som jeg måtte gjøre, da, og så endelig er du der - og så er det en uke med ... der hvor du føler at du har lyst til å endelig få på en måte kost deg litt, og ... for alt det stresset du har vært gjennom, så ... og da var det liksom at den «guarden» jeg pleier å ha, at da la jeg liksom den litt ned.

Johannes, Sara og Preben fortalte at de opplevde forholdet til inntak av alkohol i fadderuken som annerledes enn det de var vant med. Denne situasjonen kan knyttes opp mot Van Genneps «liminalfasen». Han beskriver at å være i den liminale fasen «var både fysisk og magisk-religiøst å sveve mellom to verdener» (Gennep, 1999, s.16). Dette er fasen hvor en kan kjenne seg utrygg og alene og vet ikke hvor veien videre skal gå. Fasen representerer en grensesituasjon som står utenfor, eller helt på siden av den vanlige tilværelse (Gennep, 1999, s.12).

I min studie fremkommer det at de fleste av informantene ikke kommenterte hverandre negativt selv om de blir beruset. Mer en konstatering av at slik er det. Det var andre forventninger til fadderne. Dersom vi ser på alkoholbruken i fadderuken som et kulturelt fenomen vil bruken av alkohol bli påvirket av en kulturell norm. Innlemmelse i fellesskap vil gjøre deltakere bevisst normer og verdier som gjelder i fellesskapet (Pedersen, 1990, s. 148) Åse bemerket at enkelte faddere drakk mer enn de burde gjøre tatt i betraktning den rollen de hadde. Hun beskrev hvordan hun tok ansvar og sørget for at fadderbarna kommer hjem da hun opplevde at fadderne ikke tok ansvar.

Åse: Det begynner veldig hyggelig, med litt navneleker og litt godt drikke og god mat. Eh ... men det går for langt, synes jeg. En ting er de nye studentene, men fadderne blir for fulle. Det endte jo opp med at - den ene dagen - jeg måtte passe på at de nye ... at de skal hjem, fordi at fadderne var så fulle at de kunne jo ha fortsatt.

Åse bemerket at fadderne ble fulle, men hun var også opptatt av lover og regler og kommenterte at fadderne tok fadderbarn med til uteplasser som hadde 20 års grense. Enhver sosial situasjon har sine normer for rett og galt, ønskelige og mindre ønskelige, må eller ikke må og bør eller ikke bør gjør. Normene har et avgrenset gyldighets område, de varierer fra gruppe til gruppe, over tid og fra kultur til kultur (Repstad, 1997, s.49).

ÅSE: Ja, det var jo da fadderne begynte å bli så fulle at de skjeler og at jeg må bære de hjem, og når vi var ute og de dro noen med inn der det var tjueårsgrense før de var nitten og sånne ting.

Som fadder forventes det fra ulikt hold en adferd som er sammenfallende med å være rollemodell eller være «frontstage» som Goffman beskriver (1992). Når fadderne bryter lovverket har de ikke en adferd som tilsier at de er rollemodeller.

4.1.1 Drikkepress.

De fleste informantene fortalte at de ikke opplevde drikkepress under fadderuken. Dersom de hadde en hviledag fra alkohol ble det ofte kommentert, men akseptert.

JENS: De får nok spørsmål på «hvorfor drikker du ikke?» og sånn «skal du ikke være med?» men det er jo ikke veldig pågående press, vil jeg si. Da Preben ikke skulle ha alkohol var kommentaren «Du kjører, eller ...?» eller dersom du skal ha alkohol, så kan du få av oss dersom du ikke har tatt noe med deg. Noe som var helt uproblematisk for Preben.

Det fremkom at det var skille mellom forventningspress og drikkepress. På arrangementer hvor alkohol er en del av gamet beskrev Jens nettopp dette med forventning.

JENS: Jeg kunne nok ha gjort det, men det var nok en liten forventning der. Hele opplegget ... det heter jo pubreise, og arrangørene har jo litt med alkohol å gjøre også. Så det var nok en forventning, ja

I den grad det er snakk om drikkepress mente Åse ble det mest synlig blant dem som allerede drakk om at de kunne drikke mer.

ÅSE: Nei. Det var mer press fra de som allerede drikker om at det skulle drikkes mer.

I de ulike faddergruppene er det fadderbarn i ulik alder. Noen kommer rett fra videregående skole, mens andre har vært i jobb eller studert andre steder. Åse gjør seg tanker om det å komme rett fra videregående, eller at fadderne hadde alkohol tilgjengelig, kan ha betydning i forhold til opplevelse av drikkepress.

ÅSE: Altså, som sagt, så vet ikke jeg helt. Jeg kan ikke sette meg helt inn i det for jeg kjenner ikke så mye på det drikkepresset, da. Men, jeg ser jo at de som var rett fra videregående - og som kanskje ikke var like vant til å drikke så mye eller, og er litt stresset - det var liksom ikke noe problem om ikke de hadde nok, for da hadde de (fadderne) ekstra.

Mange ungdommer opplever at deres venner drikker og dermed kan det oppstå drikkepress som også er avgjørende for om mange smaker alkohol (Bolstad, 2007). Alkohol tar bort sosiale sperrer da det er et rusmiddel som er dypt nedarvet i den norske kulturen og derfor godt kjent blant ungdom. For ungdom kan det være spennende, fordi det er ulovlig, men ikke for ulovlig. Informantene i min studie var alle over 18 år og forbudet mot og drikke er opphørt noe som muligens kan være med å minke drikkepresset.

Når det gjelder drikkepress fra fadderne har informantene ulike opplevelser, men de fleste opplevde ikke press. Sara og Olivia fortalte at de fikk støtte og omsorg fra fadderne og opplevde ikke drikkepress, men de hadde hørt om andre som opplevde det. De fortalte heller ikke noe om forventning til å drikke.

SARA: Det var ikke noe sånn drikkepress i fra de (Fadderne), i hvert fall. Jeg har hørt om at det var andre som hadde mere drikkepress, men de sa at «Nei, det synes ikke vi så veldig mye om» og de ville heller at vi skulle velge selv, da. De var veldig omsorgsfulle.

Olivia: Jeg tror det er flere faddergrupper som har større press i fra fadderne om å drikke eller ... eh ... Jeg vet i hvert fall at det var flere av de fadderne på andre faddergrupper som delte ut jellyshots og liksom sånne ting. Alt vi ville drikke måtte vi ha med selv.»

I UIA sin studentundersøkelse i 2014 rapporterte 20 % av studentene at de har opplevd drikkepress. Undersøkelsen hadde et utvalg på 1645 studenter og en svarprosent på 37 %. I

en undersøkelse foretatt av Sentios for Norsk studentorganisasjon (NSO) og Universitas (2014) fortalte 36 % av studentene at de opplevde drikkepress i forbindelse med fadderuken.

Tendensen i min studie er at informantene ikke opplevde drikkepress. Dette er ikke sammenfallende med de to studiene jeg henviser til, selv om den ene studiene er fra UIA hvor jeg også har mitt utvalg fra. Jeg må ta høyde for at jeg har et lite utvalg i forhold til de to andre undersøkelsene. I de to undersøkelsene jeg henviser til er det også mulig at det ikke skilles mellom forventning om å drikke og drikkepress.

4.1.2 Behov for kontroll

Under intervjuene brukte informantene ofte ordet kontroll, og de gav stadig uttrykk for at kontroll over inntak av alkohol og ansvarlighet i fadderuken var viktig. Kontrollen viste seg på ulike måter, i ulike grader og i ulik kontekst. De ville ha kontroll på antall enheter, hva og hvem de drakk med. Drikkeadferden kan karakteriseres som «playful drinking» som kjennetegnes ved at målet med å drikke er å bli kontrollert full (Dermant og Toronnen, 2011) Det kom frem at behovet for kontroll var størst når de var sammen med personer de ikke kjente fra før. Hverken Johannes eller Åse ville bli husket som dem som dummet seg ut ved studiestarten.

JOHANNES: «Det er vel å passe på at du ikke gjør dumme ting som kan føre til at folk driver og snakker dumt om deg og som egentlig ikke er sant. Eh ... jeg har lært å kontrollere meg.

På lik linje med Johannes fremhevet Åse at kontroll var viktig, men de var opptatt av kontroll på ulikt vis. Åse tok i tillegg ansvar for kontroll dersom ingen andre tok kontroll.

ÅSE: Det varierer veldig. Jeg pleier å se an situasjonen veldig. Jeg liker ikke å ikke ha kontroll, og hvis jeg ser at ingen har tatt kontroll så føler jeg at da må jeg holde litt tilbake og da må jeg ha litt kontroll, da.

Sammenhengen mellom inntak av alkohol og trygghet fremkom ulikt avhengig av om informantene kjente hverandre før fadderuken eller blir kjent i fadderuken.

Jens fortalte at når han var sammen med venner drakk han lite alkohol. De kjente hverandre så godt at de trenger ikke alkohol som døråpner. Tryggheten på vennene gjorde at behov for alkohol blir mindre.

JENS: Nei, egentlig ... med barndomskompisene så trenger en egentlig ikke drikke så mye. Vi vet hvor vi har hverandre og ... kanskje når en ikke kjenner de man er på fest med så godt, at en føler at det må mer alkohol til for å veie opp.

Etter noen dager i fadderuken da Jonas var blitt litt mer trygg, økte han inntaket av alkohol uten å være urolig for ikke gjøre et godt førsteinntrykk. Jonas beskrev det på følgende måte:

JONAS: Sånn som i starten av fadderuken. Mandagen drakk jeg ikke så mye. Tirsdagen tok jeg det rolig den første uka. Onsdagen så ble jeg ganske full. Så jeg gikk veldig sånn, og jeg var ganske bevisst på det også. Det er jo snakk om å gjøre et førsteinntrykk. Så det var først i forrige uke - når du kjenner folk ganske godt - at jeg dro på litt ekstra.

Samtlige informanter hadde behov for kontroll, noe som står i motsetning til overskrifter som kan fylle avisene i forbindelse med studiestarten for eksempel "Fadderfylla har tatt overhånd" (Studentmediene i Stavanger 6.9.2010).

Informantene vil åpenbart ikke bli husket som den som dummet seg ut. Førsteintrykk er viktig. Goffman beskriver at når man ikke kjenner personen fra før så: «kan hende i hans oppførsel og utseende finne holdepunkter som gjør det mulig å trekke inn tidligere erfaringer med personer som kan minne om den de nå har for seg selv, eller – og det er langt mer vanlig – de kan anvende stereotyper ved bedømming» (Goffman, 1974, s.11). Det å bli dømt i forkant eller som et resultat av mangel på kontroll var tydeligvis noe informantene fryktet. Behovet for kontroll gikk som en rød tråd gjennom intervjuene, og de understreket også at de var voksne. Da *liminalfasen* preges av utrygghet og uro kan det tenkes at informantene har behov for kontroll for i mest mulig grad sikre trygghet og forutsigbarhet. (Borgen 1999, s. 22).

Oppsummering: Informantene fortalte at de drakk mer i fadderuken enn ellers. De drakk ikke nødvendigvis mer hver gang, men over flere dager. På tross av dette var de opptatt av kontroll og ville ikke dummet seg ut. I fadderuken er både kvinner og menn opptatt av et kontrollert drikkemønster og det kan se ut som om de mannlige informantene ikke drakk mer enn de kvinnelige. Dette kan tolkes som en feminin drikketil. Informantene opplevde ikke drikketryk, men mer en forventning om å drikke. Dersom de takket nei ble det akseptert.

4.2 Fester og arrangementer

Festene og de sosiale arrangementene er en viktig del av fadderuken. Hvordan alkoholen brukes i fadderuken formes i en kulturell kontekst (Pedersen, 1994, s.15). Mange arrangementene er knyttet opp mot alkohol. Festene kan gi en pust i hverdagen og denne praksisen innebærer at felleskapet bryter med hverdagen. En får fri fra den sosiale ordenen man vanligvis er underlagt og de sanksjoner man møter om man bryter med dem (Gundelach & Jarvinen ,2006, s.52-53).

4.2.1 Vorspiel

På vorspielet ble informantene kjent på en annen måte enn på arrangementer på dagtid. Informantene beskrev hvordan de lærte navnene på hverandre og at de gjennom å sitte på ulike plasser blir kjent med nye deltagere på festen. Opplevelsen av selve vorspielet ble beskrevet på ulike måter av informantene. Alkohol hadde en betydelig plass på og fungerte som døråpner i forhold til å etablere sosiale kontakt. Informantene fortalte at de var sammen på dagtid og da drakk de ikke alkohol i det hele tatt. Innholdet i vorspielet endret seg etter hvert som fadderbarna ble mer kjent. Det begynte ofte med småprat og ulike typer drikkeleker. Jonas opplevde vorspielet på følgende måte:

JONAS: Det som var bra ... eller, det var ikke noe særlig fest, men på vorspielet ... at vi gikk en runde og snakket om hvem «du» var. For når du hilser på en person, så er alle ... man tenker bare på sitt eget navn, og glemmer det. Når du går en runde og får sett hva de heter, så husker du de.

Flere informanter fortalte om stort konsum av medbrakt alkohol på vorspielet. Det var heller ikke alle informantene som opplevde vorspiel like gøy som Jonas gjorde. Åse beskrev faktisk vorspielet som kjempekleint.

Åse «Det er ingen som kjenner hverandre, og alle bare sitter der og ... Fadderne kjenner hverandre og de hadde noen de hadde invitert privat hjem igjen.»

Vorspielene ble ofte arrangert hjemme hos fadderne og flesteparten av informantene fortalte at vorspielet var starten på kvelden

SARA: Ja. Vi var jo på skolen på dagen, og så møtte vi faddergruppen etter vi hadde hatt undervisning. Så fikk vi kanskje omvisning i byen eller et eller annet sånn – av fadderne – og

så sier de liksom: «Ja, nå kan alle dra hjem og gjøre hva de vil, og så kan vi møtes hos ...» hun ene av fadderne til 'forse' klokken sju. Vi var mye hjemme hos fadderne, da.

En av hensiktene med vorspielene var å bli kjent med hverandre for så å kunne dra på fester eller konserter i etterkant.

SARA: Nei, vi ... Det er litt sånn gøy, for du sitter i en sånn ring da med stoler og sånt, og så begynner kanskje en som sitter der og prate med den, og så begynner jeg å prate med den som sitter over der, og så ... ja ... vi bytter plass liksom, og så ... ja ... nei, vi pratet og så dro vi til byen, eller så dro vi til «Østria» etterpå.

4.2.2 Drikkeleker

En av aktivitetene på vorspiel var drikkeleker. Alle informantene kjente godt til drikkelekene som hadde to funksjoner. Den ene er å bli kjent og den andre er å bli full. Drikkeleker er bygd opp omkring mer eller mindre standardiserte regler (Pedersen, 2006, s.72).

Å bli full kan sees på som å gå over i *liminalfasen*. Fasen som kan oppleves som både utrygg og spennende med innslag av brusing og bobling (Van Gennep 1999, Durkheim 1995).

Olivia: Nei, det bare ... hva skal en kalle det ... ? ... Det er et opplegg for å få folk til å drikke mer, kanskje, i starten av vorspielet. Det er jo rett og slett det det går ut på.

Drikkelekenes karakter endret seg gjennom vorspielet. Fra uskyldige navneleker til mer seksualiserte og personlige drikkeleker og Jens formidlet hans opplevelse slik:

JENS: Ja. Det finnes de der hvor en kan bli kjent ... ja, der en deler noen ting fra seg selv - i ord - og ikke bare drikke. Ja, det er jo enda bedre, for hele poenget med fadderuken er jo å bli kjent. Så visst en kan gjøre det i tillegg, så er jo det av det bedre. Ofte så går drikkelekene på ... ja, hva skal en kalle det ... ? ... ja, veldig privat art. Det er vel for at det skal være morsomt, liksom. Jeg synes ikke det er morsomt i det hele tatt.

Elisabeth fortalte at noen av medstudentene formidlet historier som både overrasket og som fremkalte skam hos henne og andre informanter. De gjorde seg tanker om det kunne være for å få oppmerksomhet eller vekke oppsikt at de våget å fortelle de overskridende historiene.

Elisabeth: Det var ei som sa dette i vår faddergruppe. Hun sa: «Jeg har aldri med et uhell lagt meg naken ved siden av min onkel, fordi jeg trodde det var min kjæreste, og så blitt tatt

på fersken av han midt på natten.» Så skulle alle si at dette var den mest ... jeg tror de fleste ble helt satt ut av den påstanden. Så skal alle gjøre sånn eller sånn (gestikulerer) ut i fra om de tror det er sant eller ikke sant. Jeg tenker på hun som fortalte de der historiene. Hun hadde tre sånne historier som jeg ble helt ... Jeg tror ikke jeg hadde sagt det til min beste venninne en gang, visst det hadde skjedd meg. Altså, etter tre kvelder sammen så kommer dette fram

Det var veldig intime ting. Vi hadde også en lek som heter Jeg har aldri ... Da skal du for eksempel si at: «Jeg har aldri klint med noen i et boblebad.» Da skal alle de som har gjort det skal drikke, mens de som ikke har gjort det ikke drikker. Jeg tror det på en måte handler om å kartlegge hvem som er ... eh ... ja ...

Elisabeth var tydelig på at hun ikke likte denne formen for drikkeleker, allikevel var hun med. Elias (2000) hevder at mennesket fra tidlig barndom har lært seg selv kontroll gjennom å holde tilbake følelser og moderere språket. Som jeg har beskrevet i teoridelen av studien fremhever Goffman at det er viktig å være en del av fellesskapet. Dersom en velger å melde seg ut kan en risikere å bli stigmatisert som kjedelig og faren for utestengelse er til stede. «Emotional structure» er et begrep Goffman bruker for å beskrive hvordan sosiale situasjoner virker styrende og kan fungere som rammer ikke bare over situasjoner, men også over følelseslivet (1966, s.19).

En av informantene var flere ganger under intervjuet opptatt av ulike settinger. Og at det ikke var alkoholen i seg selv som avgjorde om en skulle være veldig åpen om sitt eget liv. Fra Olivias synspunkt ble det mer en unnskyldning for å kunne skryte over ulike hendelser.

OLIVIA: Jeg opplevde det mer som en unnskyldning til å nesten kunne skryte. Det var ikke sånn at nå drakk jeg og da fortalte jeg noe jeg ikke ville, men at det var mer sånn at nå drakk jeg og da har jeg lov til å fortelle det eller nå har jeg lov til å spørre om det. Da er det plutselig helt OK og sitte på en fest og fortelle om ting du forteller, liksom, og at det aldri ville vært naturlig i andre sammenhenger.

Å våge å tulle med sex i edru tilstand var ikke like enkelt. Preben fortalte at det var lettere å tulle med ulike tema når en hadde drukket alkohol og var på «vors». Alkoholen gjorde det lettere å være løssluppen. Gjennom å bryte normer og regler kan informantene få en opplevelse «time out». Enkelte ganger kan beruselse være unnskyldning for upassende adferd (Room,2001).

PREBEN: Så jeg vil jo si at ... og det er jo sånn at når du har spill på en fest eller drikker alkohol, så forstår jo jeg selv også at det er jo mye gøyere å ha ting som man kan tulle litt med, og sex er en typisk sånn ting. Derfor er det sånn at når du er på en fest og drikker, så har du ... da er den muligheten der.

Tutenges & Rod beskriver i en studie hvordan adferd som ikke er akseptabel ut fra de normer og regler som gjelder blir til drikkehistorier. En drikkehistorie « typically involve people consuming alcohol and behaving in a particular way that is finally evaluated by the story teller (2009). Preben opplevde at det var lettere å tulle og snakke om vanskelige tema når han var på fest og hadde drukket alkohol slik Tutenges & Rod viser til i sin studie.

I følge Goffman tilpasser personer seg til situasjoner som er hensiktsmessige fordi en kan bli evaluert av dem en er sammen med(Goffman,1963). Det kunne synes som om festdeltagerne som fortalte de overskridende historiene ikke brydde seg så mye om å tilpasse seg eller sjekke ut hva som var passende oppførsel., men oppførte seg mer slik Room(2001) beskriver at beruselse kan være unnskyldning for upassende adferd.

Vorspielene foregikk for det meste på hybelen hos fadderne. For fadderbarna var det arenaer som er skjult fra offentligheten. Goffman (1963), bruker begrepet “back stage,” som betyr at oppholdsstedet til deltagere er skjult eller tror de er skjult . « Meaning locations where individuals are hidden—or convince themselves that they are hidden—from forbidding authority figures such as parents, teachers, or the criminal justice system (Redmon, 2003). “Back stage often” “provide an atmosphere of special piquancy that encourages individuals to act with less restraint than they do at home”. (Goffman, 1963: 81). Vorspielene ble en arena for å kunne utvide grenser og frigjøre seg fra de normer som gjelder i dagliglivet. Dette kan også ha vært med å bidra til at fortellerne var grenseoverskridende i sine historier.

4.2.3 Festene

Fadderuken kan sees på både som et innvielses ritual og som markering til ny overgang som student, mens festene kan forstås som ritualer som markerer fellesskap og tilhørighet (Demant og Østergaard, 2007, s.519, Pedersen,1994). Unge mennesker er på vei fra barndom til voksenliv – de befinner seg i en overgangsfase. De skal løsrive seg fra foreldres kontroll og de skal markere avstand slik at de kan bestemme over eget liv. Samtidig skal de posisjonere seg i forhold til venner og utforske nye relasjoner. Festen som overskridende praksis gir

mening i denne fasen (Grip Fjær, 2011, s. 8) Ut fra Van Genneps teori kan festene deles inn i tre faser på lik linje med et overgangsrite. Selve vorspielet er adskillelsesfasen, festen liminalfasen og til slutt komme en integrasjonsfase hvor en» tilbakeføres til normalsamfunnet». I følge Van Gennep brytes normer i liminalfasen, mens de gamle normene opprettes igjen i integrasjonsfasen (Sande 2000:342; Van Gennep 1999:66-67,128).

Det var tre arrangementer som blir trukket frem som spesielle for informantene, ingen av dem var av faglig karakter. Det var rebusløpet, toga party og pub racet.

Mathias ... Jeg var ofte med på kveldene, og da var det gjerne ut ... med alkohol og ... ja ... men på dagtid var det arrangementer som ikke inkluderte alkohol. Sånne ... rebus og ... ja.

Rebusløpet foregikk på dagtid og var et alkoholfritt arrangement. Både Johannes og Mathias fremhevet at det å gjøre oppgaver sammen gjorde det lettere å bli kjent, og da trengte en ikke alkohol. I tillegg var alle med, også dem som ikke var med på kvelden. Johannes opplevde rebusløpet som positivt. Turner (1996) betegner dette begrepet som «communitas» og henviser til den liminale fasen hvor hverdagsliv, fellesskapsfølelse og likhet er i sentrum.

JOHANNES: Det er bare hele stemningen. Det er alle ... Alle gruppene er ute, og du får et startnummer med litt konkurranser som vi gjør som et lag, så det var jo veldig kjekt.

Johannes snakket om hele stemningen og jeg tolker dette tilnærmings vis slik Durkheim beskriver *effervescence*. En opplevelse av at alle er sammen og har det gøy og en får ny energi gjennom lek. Det kan forstås som at *effervescence* ikke bare er knyttet mot alkohol. Durkheim (1995) knytter det opp mot religiøse ritualer.

MATHIAS: Da må jeg tenke tilbake. Eh ... Nei, altså selve rebusløpet synes jeg var veldig gøy. Da var vi jo sammen alle ... Da var nesten hele faddergruppen med. Også de som ikke var med arrangementer på kvelden. Så det syntes jeg var helt greit.

Toga party ble også trukket frem av noen av informantene. Dette var en fest som hadde sammenheng med et idrettsarrangement på dagtid. Her var studentene kledd ut i laken eller en togakjortel. Deltagerne fortalte lite om overskridelser i forhold til å ha på seg lite tøy. Jonas, som var vakt, fortalte imidlertid om hvordan han blir sjekket opp av en festdeltager. Dersom han hadde drukket alkohol så ville han mest sannsynlig vært med på leken.

Jonas: Da var det jo sånn at den ene av dem hun tok på meg og ville nesten at vi skulle stå å kysse, og ... Jeg spurte en kamerat om jeg kunne få en snus, og hun skulle putte den i munnen min men jeg lot henne selvfølgelig ikke gjøre det.

Pub racet var det arrangementet som informantene fortalte mest om. Det inkluderte konkurranser om å drikke fortest og mest, noe som medførte at flere av informantene ble beruset. Her ble det konsumert store mengder alkohol, men ikke alle valgte å drikke mye. Dermant og Torronen (2011) beskriver ulike typer drikkeadferd blant annet heroic drinking hvor målet er fellesskap og likhet. Pubracer kan i så måte knyttes til denne type drikkeadferd. Samtidig kan de synes som om det å tilpasse seg til gruppen er rådende, i samsvar med det Goffman (1992) beskriver. Det var viktig og ikke bli stemplet eller stigmatisert av de andre deltagerne.

SARA: Nei. Sånn som pub til pub, da, var vi jo litt usikre på om vi skulle gå på, men vi hadde hørt veldig mye bra om det. Fadderne hadde snakket veldig mye om at det var det morsomste i fadderuken og sånn. Det var egentlig veldig bra. De sa ... dem sier jo liksom sånn at jo mer du drikker, jo morsommere ble det. Men, jeg drakk ikke så mye, men jeg koste meg allikevel jeg. Det er jo ikke sånn at man må drikke noe på alle pubene man går inn på.

Under pub racet var informantene blitt mer kjent med hverandre da de hadde vært sammen de to foregående dagene. Pub racet hadde ikke bare en funksjon som fest. Mathias fortalte at det å komme ny til byen kunne være utfordrende. For å bli kjent på byen, ikke minst uteplassene, var pub racet fint, men han var også opptatt av den brusende og boblende stemningen.

MATHIAS: Nei, det var å bli kjent med byen, og du var med de som du hadde vært med de to første dagene. Og så var det liksom ... eh ... hva skal jeg si ... ? ... altså, tilpasse oss ... eh ... volumet rundt om på de forskjellige barene. Altså, tilpasse det på en måte hvor tidlig det var på kvelden. Så det bare steg litt sånn.

For Mathias var det hele stemningen under pub til pub reisen som var spesiell. Durkheim beskriver *effervescence* som å være i en situasjon «so far outside the ordinary condition of life, and so conscious of the fact, that they feel a certain need to set themselves above and beyond ordinary morality» (Durkheim, 1995, s.218). Hans beskrivelse er sammenfallende med informantenes opplevelse. En tidligere undersøkelse viser at over halvparten av festdeltagerne opplevde seg morsomme når de drakk alkohol. I tillegg klarte de bedre å gi uttrykk for sine følelser (Pedersen, 1994, s.103). En annen studie har vist at mange studenter

ser på et høyt alkoholinntak som viktig for sosial suksess, og oppfatter sosiale arrangementer som morsommere hvis det innebærer inntak av alkohol (Prestøy Lie, 2010). Slike opplevelser kan være med å bidra til inntak av alkohol.

Oppsummering: Informantene drakk ikke alkohol på dagtid. Inntaket av alkohol startet på vorspiel som var begynnelsen på festen og som ble arrangert hjemme hos fadderne. På vorspiel hadde de ulike drikkeleker. I starten av vorspielet var drikkelekene uskyldige navneleker. Etter hvert som informantene ble mer kjent og beruset, ble navnelekene mer seksualiserte. Vorspielet og drikkelekene hadde to funksjoner: å bli kjent og å bli full. Av fester og arrangementer var det pub til pub racet som fikk mest oppmerksomhet. Her ble det drukket store mengder alkohol. Informantene fortalte at pub til pub racet var viktig for å bli kjent med de andre studentene, men også for å bli kjent i byen. To av informantene trakk frem rebusløpet som var et alkoholfritt arrangement. Det var hele stemning med mye liv og latter og alle var med, selv dem som ikke var med på kvelden.

4.3 Alkohol som «ice breaker»

I studien gav alle informanter uttrykk for at fadderuken var viktig for å bli inkludert. Bruk av alkohol i begrenset mengde oppleves som nyttig i forhold til det å bli kjent. En studie fra 2005 viser til at alkohol gir en følelse av fellesskap og samhold, og rusen kan være med å danne intime solidariske følelser og sette grenser i forhold til andre (Henriksen og Sande, 2005, s. 62).

Alle informantene var opptatt av at alkohol også har en positiv side. De relaterte det spesielt til personer som var sjenerte, da det kan synes som om det var lettere å bli kjent når de hadde drukket alkohol. Elisabeth fortalte at studentene var mye mer imøtekommende på kveldstid, og da hadde de alltid drukket alkohol.

Elisabeth: Alle var jo mye mer imøtekommende på kveldstid, da. Jeg vet ikke om vi var så mye sammen på dagtid etter tirsdagen. Vi var egentlig bare i sammen når vi hadde drukket litt.

Å treffe mange nye mennesker på en gang var for flere av informantene vanskelig. Overgangen fra videregående skole kan være krevende. Johannes fortalte at han var sjenert.

men da han hadde fått en øl eller to var det lettere å ta kontakt for å bli kjent med de andre fadderbarna

Johannes: Ja, det var det. Jeg skal ærlig innrømme at jeg er en litt sjenert type, så jeg går ikke rundt en ukjent person og tar opp en samtale. Så når vi hadde fått i oss en øl eller noe, så var det litt lettere.

Alkoholinntak gjør at hemninger reduseres og det er lettere å kaste seg ut i ulike situasjoner. (Henriksen og Sande, 2005). Åsa fortalte at hun ble i bedre humør og slappet mer av. Å være sammen i gruppe om denne følelsen gjorde det enklere å slippe ned skuldrene og for eksempel danse selv om de egentlig ikke likte så godt å danse.

Åse: Nei, jeg ble i godt humør. Du blir jo litt mer avslappet. Du blir ... altså, hemningene ... du slapper litt mer av. Du slipper skuldrene litt mer. Når du vet at de andre er i den samme sinnsstemning som du er i også, så kaster du deg litt mer ... du kaster litt hemninger og du går med og danser selv om du egentlig ikke ville gjort det og litt sånn da

Selv om hemninger forsvant med alkohol var Preben oppmerksomme på at det er balansegang mellom positive og negative opplevelser med alkohol. Det er dette Pedersen kaller *bittersøt* (Pedersen, 2006).

Preben: Jeg vil si at alkoholen starter positivt, men kan ende negativt. Det kommer an på hvor langt du vil gå. Det vil jeg si - med alkoholen - egentlig. I begynnelsen så er det ikke noe farlig, og det gjør - spesielt for folk som er litt mer sjenerte - det lettere.

Både Mathias og Sara var opptatt av at selv uten alkohol var det lett å bli kjent med de andre studentene, men med litt alkohol ble det enda enklere. De ville hatt det hyggelig uansett, da deres terskel for å bli kjent med andre var liten og ved at de ikke oppfattet seg som sjenerte. De hadde allikevel forståelse for at alkohol kunne hjelpe for de sjenerte.

Mathias. Så det ... men det er jo alltid klart at man kan bli bedre kjent hvis man har fått i seg litt alkohol på starten, at man blir litt sånn ... kanskje folk slipper seg litt mer løs, de som er litt sjenerte kommer litt mere fram og sånne ting, men jeg følte liksom at det gikk veldig greit.

Sara: Det tror jeg. I hvert fall for folk som er sjenerte. Jeg er ikke så veldig sjenert av meg, så jeg er litt sånn at det spiller egentlig ingen rolle for min del. Jeg kan godt prate i vei uten å være påvirket av noen ting.

En av informantene, Siren, hadde vært med på fadderuken som utvekslingsstudent. Hun fortalte at de norske studentene opplevdes som mer tilbaketrukne og at de var vanskelige å bli kjent med sammenliknet med studenter fra andre europeiske land. Etter hennes oppfatning trengte de norske studentene fester og alkohol for å åpne seg opp. Siren fortalte at alkohol hadde plass i mange ulike settinger og ikke bare på fest.

Siren: Jeg kjenner at nordmenn er litt vanskeligere å bli kjent med enn kanskje internasjonale studenter. De er litt mer tilbaketrukket og jeg tror at de trenger ... at de fester med hverandre og åpner langsomt sine grenser ... nei, ikke grenser, men sånn ... den sansen, den de har i begynnelsen. Jeg har hatt en møte med en venninne hvor vi har farget hår, men selv der var det litt alkohol med fordi vi tenkte å kanskje gå ut senere.

Å være student på utveksling kan være utfordrende; ny kultur og ny mennesker. Det var uvant for Siren at det alltid måtte nytes alkohol, selv når en skulle farge hår. I tråd med mitt funn viser forskning at det er store ulikheter på hva folk i ulike europeiske land tenkte om grensen mellom bruk og misbruk av alkohol og hvor forskjellige drikkekulturene er fra land til land.(Norland & Østerhus, 2013).

Det er interessant å merke seg at mens normene er mest liberale i nord, er alkohollovningen strengest. I sør, hvor også min informant kom fra, er normene strengere, men alkohollovningen mer liberal (Nordland & Østhus, 2013).

Alle informantene fortalte at bruk av alkohol i regulerte former var positivt i forhold til inkludering og fellesskap. I samfunnsdebatter kommer ofte den positive siden av alkohol i bakgrunn for den negative. I diskusjonen om hvorvidt alkoholbruk i det hele tatt har positive følger, er det et poeng å forholde seg til at mange mennesker opplever alkohol som noe positivt (Pape,1996). Korrelasjonen til alkoholavholdenhet hevder Willy Pedersen (2013) er foreldres avholdenhet, kristen tro, ensomhet og svake vennenettverk, ikke sex, angst og depresjon og trygd og sosialhjelp.

I samtalen med informantene kan det se ut som om oppmerksomheten ikke er rettet mot selve alkoholbruken, men mot alkoholen som sosialt bindemiddel. Dette er sammenfallende med en tidligere studie av Niland «Her account of drinking enjoyment does not focus on the alcohol consumed, the pleasure is linked to have fun with friends» (Niland, 2013, 530-537)

4.3.1 Omsorg for hverandre

I intervjuene fremgår det at informantene hadde omsorg for hverandre på ulike måter. Dersom noen ble overstadig beruset opptrådte de støttende. Sara fortalte at hun måtte gå tidligere hjem fordi hun var for full. Hun ble ikke fulgt hjem, men hadde telefonkontakt i tilfelle noe skulle skje på hjemveien.

Sara: Hmm ... Jeg merket at de passet veldig godt på meg. De ville liksom sjekke hvordan «ståa» var, da. «Stå rolig!» sa de, og så klarte jeg ikke det. De sa ikke noen ting om at jeg måtte gå hjem eller noen ting, men jeg bare tok en telefon og så gikk jeg litt rundt og plutselig var jeg på Lund-brua og da tenkte jeg: «Åh, jeg er på vei hjem nå, jeg» og at det kanskje var lurt. Jeg snakket i telefonen hele veien. Da føler jeg meg tryggere.

Informantene prøvde også å fortelle hverandre at de burde stoppe å drikke da de ble overstadig beruset. Dersom det ikke hjalp så tok de ansvar og fulgte de som trengte det hjem. Elisabeth, Johannes og Jens viste omsorg på ulikt vis.

Elisabeth: Sånn at du sitter og rister i henne, men hun svarer ikke. Så på pub til pub – for eksempel – så var hun sånn igjen, så jeg måtte følge henne hjem og så gå tilbake til pub til pub-festen.

Johannes: Det var vel alltid en eller to personer som ble det, men da fulgte vi dem enten hjem eller så sa vi at: «Du ikke burde drikke mer, for du er alt for full.

Jens: Ja. Det nytter jo ikke at folk skal ... vi ser det på veien, og passer litt på hverandre. Med alkohol så er det ikke alltid en ser det selv hvor en går hen, så det er greit visst andre ser det. Jeg synes i alle fall det er greit.

Omsorg fremkommer på ulike måter og i ulike setting. Her handler omsorg om kontroll. En positiv kontroll om å hjelpe andre for å unngå at de kommer i uheldige situasjoner. Goffman var opptatt av sosiale møter. I situasjoner der adferden til enkelt individet er annerledes enn gruppens kan det ifølge Goffman føre til stigmatisering eller utestengelse. I enhver sosial setting er det lover og regler som styrer våre handlinger (Goffman,1992). I min studie var det ikke utestengelse, men samhold og ivaretagelse som regulerte de sosiale møtene, på tross av at adferden var ulik.

I noen situasjoner unnlot informantene å drikke alkohol fordi de følte mye ansvar for de andre fadderbarn uavhengig av hvilken faddergruppe de tilhørte. Åse, som også var

fadderbarn, fortalte at hun ble litt mor for de andre fadderbarna og reduserte sitt eget alkoholinntak for å tilpasse seg situasjonen.

Åse: Ja, så de to første ukene så var jeg ganske edru hver kveld egentlig i forhold til de andre som jeg gikk på faddergruppe med, da. Jeg tror jeg blir lett litt sånn 'mor' for gruppen, på en måte.

På lik linje med Åse tok Elisabeth ansvar. Hun var forsiktig med alkohol de første dagene av fadderuken og viste omsorg gjennom å ta vare på kjæresten da han ble beruset.

Elisabeth: I uka, så var jeg med på alt ... bortsett fra at jeg måtte gå litt tidlig fra noen av festene fordi jeg fikk telefon om at kjæresten min var dårlig, og at han var på en annen fest og måtte hentes.

Man kan spørre seg om dette handler om kjønn eller om det er tilfeldig at det var Elisabeth som viste omsorg for kjæresten gjennom å unngå å drikke. Goffman hevder at kjønn er sosialt konstruert. Han beskriver i sitt forfatterskap selvet som et sosialt produkt og derav tanken om kjønn som konstruert (Goffman,1979)

4.3.2 «Fra ekstrem distanse til ekstrem nærhet».

Siren fortalte om en opplevelse hun kalte «fra ekstrem distanse til ekstrem nærhet». For henne var dette en nye opplevelser som skapte mye uro og usikkerhet. Det var nytt for henne at det kunne være så kort tid mellom å ikke snakke sammen til å fortelle «alt» til hverandre. For Siren handlet det om alkohol. Samtidig som informantene snakket veldig åpent med hverandre og fremstod som bestevenner gjennom kvelden og natten, så opplevde Siren at neste dag snakket de nesten ikke til hverandre.

Siren: Jeg husker det veldig godt ... et norsk vorspiel hvor jeg hadde blitt invitert som den eneste ikke-norske person. Jeg kom der og det er veldig ubehagelig. Det er sånn ... alle føler seg litt sjenert. Jeg sier da at vi kanskje kan spille et spill og bli kjent med hverandre, og jeg får ikke svar og det gjør meg enda usikrere. Den neste scenen en time senere er at man snakker om alt mulig og alt for mye nære ting, og den eneste forskjellen mellom det er i min mening bare alkohol. Så i løpet av en time - som er veldig fort for meg - klarer folk fra å bli virkelig sjenert og ikke snakke så mye til å snakke om ting de ikke skulle snakke om fordi de

ikke kjenner hverandre. Så fra ekstrem distanse til ekstrem nærhet, men hvis jeg møter de neste gangene da har jeg ekstrem distanse igjen.

En av hensiktene med fadderuken er å bygge nettverk som kan vare hele studietiden(www.uia.no). Sirens opplevelse kan tolkes som at nettverk som knyttes på fest og gjennom bruk av alkohol ikke nødvendigvis er varig.

Siren gav også uttrykk for at hun var redde for å forlate festen fordi hun kunne gå glipp av muligheten til å bli kjent med nye mennesker. Dette medførte at hun i enkelte situasjoner ikke forlot festen selv om hun var trøtt. Det er så mye som står på spill og Siren sa: *det er mye sosialt press som man gir seg.*

Siren brukte også ordet «one night friend». Siren beskrev det på denne måten:

« Ja, det er litt sånn ... det er egentlig sånn «one-night friend». Det har jeg opplevd mange ganger. At man for eksempel med en venninne av en kamerat - første gang i begynnelsen da vi ble kjent en var hun litt sjenert, da ble hun veldig, veldig full - og vi gikk til Østria, og vi var bestevenner for en natt. Jeg visste jo at det var ikke min beste venn, og at neste dag var det helt annerledes. Men hun var faktisk så full at hun kunne virkelig ikke bli alene - så jeg følte meg litt sånn ansvarlig - og for meg var det også litt sånn gøy å holde i hånden og ... men det betydde ikke noe for meg, og jeg visste også at det ikke betydde noe for henne for neste gang vi så hverandre var det like distansert som før.

Siren fortalte at det ikke betydde noe hverken for henne eller venninnen da de begge visste at de bare var venner for en natt. Når Siren allikevel gjør et poeng ut av «fra ekstrem distanse til ekstrem nærhet» og «one night friend» så tolker jeg det til at hun kjente på en følelse av utrygghet, uro og manglende tilhørighet. I ritualteorien samsvarer Sirens opplevelse med Van Genneps midtfase den såkalte liminalfasen. Denne kjennetegnes av uro og utrygghet (Gennep,1995)

I fadderuken er målet å være sammen og ha det gøy selv om det ikke alltid oppleves slik. På lik linje med Siren tilkjennegav Åse en opplevelse av en påtvungen sosial setting, og at det var drikkingen som var det viktigste og som sto i sentrum.

Åse: Det er jo drikkingen som er i sentrum. Essensen er jo blitt sånn at også i fadderuken så er drikkingen det viktige, og forventningene er at det blir litt som med nyttårs-aften, at nå skal vi ha det gøy og ... bare over lenger tid ... og du går fra sted til sted for å ha det gøy. Men

det er ikke nødvendigvis alltid like gøy. Også denne påtvungne sosiale greia er begge stedene er sånn at vi skal være sammen med hverandre, og vi skal like hverandre. Den føler jeg at er ganske lik.

Å være i en tilstand av utrygghet og usikkerhet fikk både Siren, Åse og Preben til å være i situasjoner de ikke var komfortable med. De ble i situasjonen på søken etter opplevelsen av tilhørighet.

Preben var sammen med studenter han vanligvis ikke ville vært sammen med, og i etterkant angret han fordi han bare hadde vært opptatt av at de var «coole» folkene. Han søkte trygghet gjennom å være i en gruppe slik Goffman (1992) beskriver i boken «vårt rollespill til daglig».

Preben: For meg så var det at ... jeg er som jeg har sagt tidligere, en person som liker å ha litt kontroll. Samtidig så liker jeg at ... jeg har stoltheten min, da. Eh ... så kanskje jeg snakker med litt flere folk, og prøvd å bli kjent med folk som jeg kanskje føler ... som jeg egentlig ikke ville prøvd å bli kjent med ellers, og at det var på grunn av at jeg drakk litt. Grunnen til at jeg angrer litt på det, er at det er folk som jeg kanskje føler ... at akkurat der og da, så følte jeg at de følte at jeg trengte de, hvis du skjønner hva jeg mener. At jeg var liksom litt mer alene og at jeg trengte å bli kjent med dem og at de var de coole folkene.

Informantenes opplevelse av å bli kjent og inkludert skaper tydeligvis ulike utfordringer. Ikke minst forteller de om redselen for å gå glipp av noe. Det er mye som står på spill på festene og på vorspiel, og angsten for å være alene kan være med og bidra til at det knyttes mange relasjoner som ikke «stikker så dypt». Begrepet «one- night friend» blir som «one-night stand» jakten på et kort øyeblikks opplevelse av å være akseptert og inkludert slik Durkheim (1995) beskriver effervescence som beruselse, samhold, fellesskap og overskridelser. Jeg tenker i denne sammenheng på overskridelse som en adferd som gjør at en strekker seg lenger enn en ville gjort i en annen setting for å få venner. Konteksten styrer adferden.

Oppsummering: Samtlige informanter trakk frem at alkohol hadde en viktig funksjon som «ice-breaker». Det var lettere å bli kjent, fordi alkoholen gjorde at man ble mindre sjenert og søkte lettere kontakt. Samtidig var de oppmerksomme på at alkoholen hadde både en positiv og negativ side – bittersøt (Pedersen 2006). På festene hadde de omsorg for hverandre. De fulgte hverandre hjem eller de holdt telefonkontakt dersom noen valgte å dra hjem i beruset tilstand. I kontrast til omsorgen ble det allikevel fortalt om en fadder som fortsatte å skjenke

fadderbarnet etter at det det var beruset. Begrepet «*one –night friend*» ble introdusert. Det aktualiserer spørsmålet om det er det slik at vennskapet er kontekstavhengig. En av informantene beskrev også hvor kort det var fra «*ekstrem distanse til ekstrem nærhet*» under fadderuken og koblet det til beruselse

4.4 Overskridelser

4.4.1 Alkohol

I fadderuken skjedde det overskridelser både i forhold til alkohol og seksualitet. Informantene fortalte at overskridelsene alltid var knyttet til beruselse. De fleste begynte drikkingen på vorspielet, men Elisabeth sin kjæreste begynte tidlig

Elisabeth: Hver dag i fadderuken så begynte de å drikke klokken fire. Jeg sa at: «Du, det der kan jo ikke gå bra.» og så var det på en måte litt sånn drikkepress og litt sånn jag på når de kom, egentlig, klokken fire. Halvparten har jo ramlet av allerede klokken seks, og til slutt er det bare den harde kjernen – eller halvparten av dem igjen – som er i form til å gå på konserten. Det var ikke bare kjæresten min som var der – for å si det sånn – som lå der og spydde og var dårlig.

Av intervjuene fremgår det at overskridelser i forhold til alkohol skjedde i forbindelse med vorspiel og festene. Som tidligere beskrevet fortalte alle informantene om inntak av alkohol i fadderuken, men bare et fåtall fortalte om et overskridende inntak. Det kan tolkes som om de ser på fadderuken som en annerledes uke noe som kan forsterke synet på fadderuken som et overgangsritual(Gennep, 1999). Samtlige gav uttrykk for at det var viktig med kontroll over alkoholinntaket.

Informantene i denne studien var lite opptatt av faren med «binge drinking». «Binge drinking» betyr enten at en drikker så mye at en blir overstadig beruset eller drikker mye alkohol over en lang periode (Measham og Brain, 2005, Järvinen og Room, 2007). «Binge drinking» er sammenfallende med «styrt drikking»

Flere av informantene var opptatt av at på vorspiel kunne de drikke medbrakt, og dermed bruke mindre penger. Ulempen var at det ble enklere å drikke for mye. Hverken Åse eller Elisabeth gav uttrykk for at de var redde for farene med «binge drinking», men fortalte bare hvor mange enheter de drakk uten å snakke om at det var for mye eller for lite.

Åse: Nei. Jeg tror folk styrt-drikker før de går ut på utesteder, for det er jo mye billigere også. Ikke sant?!

Elisabeth: Jeg tenker at du kanskje tar fire øl på en time rett før du skal ut. Kanskje du drikker en flaske vin før du går ut. Eller kanskje du 'shotter' rett før du går ut.

På tross av behovet for kontroll oppstod det situasjoner der inntaket av alkohol var overskridende høyt. I følge flere av informantene drakk de mye på pub racet. Jens gav uttrykk for at det var vanskelig å holde kontroll og at en lett ble revet med av gruppen.

Jens: Vi begynte jo her - edrue - og ... ja ... gikk fra plass til plass, og etter hvert ... Jeg kom meg ikke helt til slutten. Det var en konkurranse der en skulle styrte øl, og der hadde jeg vært med. Det var to på laget som måtte klare det, og vi stilte opp litt for mange ganger og. Etter hvert så husker jeg ikke så mye mer, men jeg har sett noen bilder.

Jens: Hmm ... nei ... det hadde nok gått bra uten. De trengte ikke å pumpe meg eller noe. Jeg hadde vel 2,5 eller 2,6 i promille

Så selv om promillen var høy, gav ikke Jens uttrykk for å være bekymret over å ta på seg oppgaven å styrt-drikke øl. Dette er et valg som i lys av Goffman (1994) kan være et resultat av både press eller tilpassing til gruppen. Hele stemningen på pubracet var preget av en «brusende og boblende» stemning slik Durkheim (1909) beskriver. Det kan synes som om det å unngå å bli pumpet reduserte alvorligheten i situasjonen og at det var ingen farer knyttet til adferden.

Studier viser at Norge sammen med UK og Irland har utfordringer med «binge drinking» både blant ungdommer, studenter og voksne (Mäkela et al., 2001, Hibell 2011).

«Binge drinkers» skiller seg fra «ikke-binge drinkers» både i kjønn og alder: menn er oftere enn kvinner overstadig beruset, og menn rapporterer om flere årlige dagene av beruselse enn kvinner. Informantene i min studie var mellom 19 og 28 år. Dette samsvarer med en studie som viser at den største overstadige drikkingen er funnet hos ungdom og unge voksne, vanligvis med en topp 18-29 år (Hemström et al, 2002). I min studie fremkommer det ikke at de mannlige informantene drakk mer enn de kvinnelige. Det kan tolkes som en feminin drikketil.

Både Siren og Jonas fortalte om «dagen derpå», men på ulikt vis. Siren fortalte at hun aldri noen gang hadde vært så full som i fadderuken og resultatet ble «hang-over».

Siren: Jeg liker å ha konversasjon og ha det koselig og bli inspirert av andres tanker, så det er virkelig ikke min stil. Jeg var veldig sjokkert og jeg måtte faktisk gå halv ni (20.30). Jeg måtte gå hjem, og jeg spydde hele natt. Jeg hadde 'hang-over' til klokka seks (18.00) på kvelden, og det var bare grusomt.

Siren beskrev «hang-over» som grusom. Lignende opplevelser av bakrus er beskrevet i studien «Dagen derpå-en eksplorativ studie av bakrus blant unge voksne»(2011). Det er flere studier som viser til at bakrus blant menn er mer vanlig enn bakrus blant kvinner (Mäkelä et al. 2001, Smith & Barnes 1983). Når det kontrolleres for drikkefrekvens og drukken mengde alkohol er kvinner mest utsatt for å erfare symptomer på bakrus (Robertson 2010:31; Slutske et al. 2003:1445-1446).

«Dagen derpå» handlet for Jonas om å ikke bry seg om det som hadde skjedd dagen før. Han fortalte om hvordan han og en bekjent i fellesskap ble enige om å drikke mye, og da han neste dag ble konfrontert med sin oppførsel ble han flau, men bestemte seg for ikke å bry seg og tok det som en del av beruselsen.

Jonas: Jeg husker at det gikk helt fint, men at allerede klokken sju eller åtte var jeg ganske god og full. Jeg tror jeg tok to eller tre pils til ute, da. Så fikk jeg noen «sh ...» ... jeg fikk vel smake på noen drinker eller et eller annet sånt, så jeg husker at klokken ni eller halv ni så sendte jeg en «snap» - det er sånn og da så jeg på klokka, og så så jeg rundt meg og da kjente jeg at klokka halv åtte, nei halv ni, det var ganske tidlig å være full.

Xxxx tok meg jo fint igjen og så havnet vi på samme nivå, men ... og den kvelden husker jeg ikke så veldig mye av. Jeg fikk høre det etterpå, og da ... he he ... jeg blir jo litt flau, men det ... de ristet på skuldrene, og så tenker jeg at det er jo en del av gamet også, da.

Jonas opplevelse av festen sammenfaller med hva Tutenges & Sandberg (2013) beskriver i en studie om hvordan overskridende situasjoner gjøres til morsomme historier neste dag. Situasjoner som uten alkohol ville være helt uakseptable. Historiene kan i sin tur påvirke atferd og holdninger knyttet til alkohol. Drikkehistoriene kan være nøkkelen til å forstå drikking blant ungdom (Tutenges & Sandberg, 2013)

4.4.2 Seksuelle overskridelser

Flere av informantene fortalte at det var mye flørting i fadderuken og at det var både gøy og utfordrende, men fadderuken var ikke en trussel mot forholdet til tross for mye flørting.

Elisabeth: ... eh ... jeg følte det blir mye fokus på seksualitet og på dette ... xxxx fortalte meg at det var mye seksuell omgang på toga-partyet, og jeg har kjæreste og jeg trenger på en måte ikke å utfordre det.

Åse gav uttrykk for at hun ikke var ute etter «å få snøret i bønn». Hun ville gjerne flørte, men var mest opptatt av å bli kjent.

Åse: Nei ... altså det er jo helt fremmede folk som jeg ikke kjenner, og det er viktig å kjenne folk før det er... jeg flørter jo alltid om det er gutter eller jenter - for jeg er jo litt flørten av meg - men det var ingenting som jeg tenkte at her har jeg lyst til å se om jeg kan få snøret i bønn, holdt jeg på å si. Jeg var mer opptatt av å bli kjent med de fleste.

Å flørte kan sees på som en uskyldig og vanlig handling slik Åse beskrev det. Noen ganger kan flørten oppleves som ubehagelig og overskridende. Siren fortalte at hun ble ufrivillig berørt, og om ubehaget det medførte. At gutter tok hendene sine på kroppen til jentene uten tillatelse fremstilte Siren som en situasjon som skjedde ofte, og at det oftest var i forbindelse med alkohol. Tanken var kanskje å flørte, men for Siren opplevdes det ubehagelig og grenseoverskridende. På tross av ubehaget gav ikke Siren beskjed til gutten om at det var uakseptabelt. Hun tenkte at det ikke hjalp siden han var beruset.

Siren: Det er ikke bare en gang det har skjedd. Det er heller ikke bare meg som sier det. Det er også virkelig sånn at jeg tar guttenes hender vekk fra kroppen min. Det gjør jeg hver gang. Det er ingen poeng å snakke med dem. Til det er de for fulle.

Uønsket beføling har blitt kategorisert som seksuell trakassering eller seksuell vold (Stefansen, Smette, Bossy, 2014). I en ny studie (Stefansen et al, 2014) diskuteres tre typer uønsket beføling: seksualisert invadering, utprøvende beføling og aggressiv beføling (Stefansen et al, 2014). For å bagatellisere selve handlingen brukes ord som «tafsing», "klåing» og «fingring». Disse betegnelseene kan i følge studien bidra til at opplevelsen av krenkelse og utøvelses av makt reduseres (Stefansen et al, 2014, s. 4). Siren fortalte at hun ikke gav beskjed om at hun følte seg krenket. Det kan tolkes av andre som om handlingen er akseptabel.

I min studie blir hendelsen som Siren opplevde forstått som seksuell invadering, da hendelsen hadde flyktig karakter og dreide seg om uønsket beføling uten forvarsel (Stefansen et al, 2014). Elisabeth hadde også gjort seg tanker om det å søke kontakt gjennom seksualitet.

Elisabeth: Jeg tror det er mange som ... eh ... søker kontakt på den måten. Jeg tenker at det er en lett måte å bli kjent med nye folk på. Jeg tror det er ... ja ... folk som føler seg usikker, og så søker de kontakt med å være ... altså ... gjennom seksualiteten, da.

I Stefansen et al. sin studie kommer kontaktformen Elisabeth henviser til under kategorien utprøvende beføling der hensikten er å sjekke ut om det er en mulighet for at det kan skje noe mellom dem. I de fleste av disse tilfellene er det alkohol involvert i denne kontaktformen. (Stefansen et al, 2014, s.10).

I tillegg til flørting og ulike måter å komme i kontakt med andre personer på fortalte Olivia at hun ble overskridende full og det første til seksuell overskridelse.

Olivia: Det var egentlig to ganger. En gang var jeg ... og det var sånn xxx kveld jeg gikk bare med xxx og jeg var kjempefull. Det var et av de tilfellene hvor jeg ... jeg husker ikke at jeg deltok i den handlingen at jeg har fått med en gutt som jeg har blitt kjent med første gang den kvelden. Det var altså rart og det var ikke bra, men jeg følte - mens det skjedde - og etterpå ... I'm too drunk to care.

En studie viser at ved høyt alkoholforbruk øker faren for risikofylt seksuell atferd som igjen kan føre til en økt risiko for seksuelle overgrep og aggresjon (Gilchrist et al, 2014).

Et resultat av overskridende høyt inntak av alkohol er at grenser viskes ut. For Olivia sin del medførte det at hun ikke brukte prevensjon, og utsatte seg for uønsket graviditet og seksuelt overførbare sykdommer.

Olivia : Det var det egentlig ikke, men han først ... eh ... gikk inn uten, og det var liksom sånn: «What?!», og da følte jeg at det går ikke i det hele tatt - uten å spørre meg – og da var jeg også sånn .. det var akkurat problemet jeg er too drunk to care, så vanligvis ville jeg sagt: «What's up?» og det går ikke. Men, akkurat da var jeg for full.

Egne funn understøttes av flere studier som viser til at både menn og kvinner er mindre opptatt av å bruke kondom når de konsumerer alkohol og hadde seksuell aktivitet (Brown & Vanable, 2007). Mitt funn i denne studien samsvarer også med hva jeg erfarer i mitt arbeid i studenthelsetjenesten og ulike statistikk fra folkehelseinstituttet.

4.4.3 «Jenter byr seg frem og gutter krever».

I intervjuene var et av temaene overskridelser. Både de kvinnelige og mannlige informantene kom inn på at det virket som om det var lettere for jenter å få med seg «noen hjem» enn det var for gutter. Ingen av informantene gav imidlertid uttrykk for at målet med kvelden var å få med seg «noen hjem».

Åse introduserte følgende uttrykk «*jenter byr seg frem og gutter krever*». Hun knytter utsagnet opp mot det å bli likt og få oppmerksomhet.

Åse: Det er litt så som så. Det er noen ganger jeg tenker at du trenger ikke gå så langt bare for å bli likt. Jeg har gjort det. Spesielt da med jenter, og at de tar det ene skrittet for langt for å få oppmerksomhet: Ja, det er det. Min opplevelse er at jenter tilbyr og at gutter krever.

Johannes gav også uttrykk for at det var enklere for jenter å få med en gutt hjem enn omvendt. Fordi om guttene gav tegn fikk de ikke nødvendigvis respons fra jenter. Han var usikker på om guttene krever, men opplevde at noen jenter bød seg frem.

Johannes: Eh ... Jeg vil si det er mye lettere å være en jente. Jeg vet ikke hvorfor, men jeg har liksom alltid følt det at det er mye lettere for en jente enn for en gutt ...Ja ... eller å få med seg noen hjem.

Jonas var vakt på et arrangement og da drakk han ikke alkohol. Han var opptatt av likheten mellom kvinner og menn, og at kvinnene ikke er bedre enn menn når det gjelder sjekking. Jonas mente at det hadde ikke blitt akseptert dersom gutter hadde befølt jenter slik han opplevde.

Jonas: ... bare observere, og det er morsomt å observere altså. Da får jeg se at jenter også ... jenter er ikke alltid så mye bedre.

Jonas: Ja, det er mye likt. Jeg sto jo som vakt, og jeg ble jo befølt av jentene. Det er jo ... ja.

Jonas: Ja. Vi gjør det, for en gutt kunne aldri stått å ha befølt en jente hvis hun hadde stått og vært vakt. Det hadde en gutt aldri gjort. Ja, da hadde det vært ... det er ikke sosialt akseptert.

Tidligere i min studie viser jeg til en studie om ufrivillig berøring av kvinner, jeg finner ikke noe lignende om kvinners berøring av menn. Nyere studier viser derimot til overraskende og nye mønstre om seksualitet (Stefansen et al, 2014). Debutalder for seksuell aktivitet har

sunket radikalt for jenter over de siste ti år, en endring som ikke finner sitt motstykke hos gutter. Den såkalte kjærlighetsnormen (diskursen) har stått sterkere hos jenter enn gutter, men dette synes også å ha endret seg (Sanberg et al, 2004) «*At jenter byr seg frem og gutter krever*» kan kanskje knyttes opp mot studier som viser at kvinner er blitt mer aktive i forhold til å ta initiativ til sex og også mer utprøvende. (Stefane Siegel, 2000, Pedersen og Blekesaune 2003)

Oppsummering

Informantene fortalte om overskridelser både i forhold til alkohol og seksualitet og at dette var knyttet til beruselse. De to informantene som beskrev sine overskridelser fortalte at de aldri tidligere hadde drukket så mye. Det var mye flørting, men informantene var mest opptatt av å ha det gøy. Både kvinnelige og mannlige informanter gjorde seg tanker om det var lettere for jenter å få med seg gutter hjem enn omvendt.

5.0 Studiens validitet.

Når er forsker kvalitativt, er målet å legitimere eller sannsynliggjøre for leseren at funnene er troverdige og konsistente med datamaterialet som er samlet inn (Nilssen, 2012 s.142).

Forskeren skal forsikre leseren om at det som presenteres er riktig og at det ikke kan misforståes (Nilssen, 2012,s.142).

Kvale og Brinkman (2011) understreker at dersom vi definerer valid som sannhet, riktighet og styrke vil den kvalitative forskningen være ugyldig dersom den ikke fører til tall. Det er derfor viktig å se på en bredere fortolkning av begrepet validitet. Det vil si i hvilken grad en metode undersøker det den er ment å undersøke. I min studie betyr dette om jeg har fått svar på problemstillingen. «Hvordan opplever studenter ved UIA forholdet til alkohol i fadderuken»? Konteksten og feltet der kunnskapen er hentet fra vil alltid være med å påvirke dens rekkevidde i tid og rom (Malterud, 2011,s.21).

I kvalitativ metode er validitet knyttet til hele forskningsprosessen og ikke bare til metoden. Malterud (2013) skiller mellom ekstern og intern validitet, hvor ekstern validitet viser til om funnene i studien er overførbare. Intern validering handler om selve kvaliteten på studien og hva som er sannheten innenfor dette området (Malterud,2013). I min studie vil det bety at alle fasene i studien, fra planlegging til rapport, skal være troverdig og pålitelig (Kvale og Brinkman, 2011,s.246).

I min studie hadde jeg et *utvalg* på ti informanter. Åtte var tilfeldig utvalgte studenter som ble forspurt om å delta i studien, to kjente jeg fra før og de var interessert i å være med. Alle fikk utlevert et informasjonsskriv som beskrev studien. Utvalget var tilfeldig i den grad at jeg spurte tilfeldige om de kunne tenke seg å være med. Jeg endte opp med fem mannlige og fem kvinnelige studenter. Validiteten ble ivaretatt ved at jeg henvendte meg direkte til målgruppen, studenter, og ved at jeg hadde likt antall av begge kjønn med i studien. Under *intervjuet* brukte jeg samme intervjuguide som Vaaland (2014) hadde brukt i sin studie. Fordelen var at den var testet ut i forkant. Hennes studie var mer omfangsrik enn min og jeg måtte av den grunn tilpasse intervjuguiden til min problemstilling. Under selve intervjuet undersøkte jeg om jeg hadde forstått informantene riktig ved å spørre:» har jeg forstått deg riktig»? Begge disse tiltakene var med og sikret studiens validitet. Da alt materialet skulle overføres til tekst fikk jeg hjelp til å *transkribere*, noe som ikke er optimalt, men jeg prøvde å veie dette opp mot at jeg hørte daglig på intervjuene slik at jeg fikk optimalt grunnlag for å tolke den skrevne teksten. Jeg hørte også på intervjuene samtidig som jeg leste det transkriberte materialet. I intervjuene jeg valgt å bruke ti informanter noe som medførte mye data og gjorde selve *analysen* krevende. Jeg brukte god tid og kodet hele teksten manuelt med fargekoder. Validiteten ble sikret nettopp gjennom nøyaktig gjennomgang av data og den manuelle kodingen. Store datamengder gav meg rikelig med *funn*. Informantene hadde vært åpne og fortalte velvillig under intervjuene. I etterkant kan jeg se at med et så rikelig materiale var det lett å spre funnene over flere tema innen for fadderuken og alkohol. Samtidig gir nettopp dette meg muligheten til å forske videre ved å dukke dypere inn i materialet. Det er mulig jeg hadde vært tjent med å snevre inn antall funn, men jeg tenker at jeg har sikret studiens validitet ved å gjøre en omstendelig og nøyaktig analyse.

Intern validitet betyr hvilken grad resultatene er gyldige for det utvalget og det fenomenet som er undersøkt. Validiteten i min studie er søkt sikret gjennom måten jeg har utført studien på.

Ekstern validitet henspiller seg på hvorvidt funnene i studien kan overføres til å gjelde andre utvalg og andre situasjoner. I det forhold at mine funn er sammenfallende med flere av funnene i Vaaland sin studie ved UIO kan tyde på at bruken av felles intervjuguide har vært styrkende for den eksterne validiteten. Begge studiene viser at det er en tendens til at studenter drikker mer i fadderuken enn ellers, samtidig er de opptatt av kontroll. Alkohol i fadderuken er viktig som «ice breaker» i forhold til å bli kjent og knytte kontakter. I begge *studiene fremkommer det at mannlige studenter ikke drakk mer en kvinnelige.*

Kvale og Brinkman skriver at en studie er valid når er den pålitelig og gyldig (2011, s.249). Det er allikevel slik at ingen kunnskap er allmenngyldig og gjeldende under alle omstendigheter og for ethvert formål. Jeg kan derfor ikke konkludere med at mine funn gjelder for alle studentene i fadderuken, men funnene sier noe om en tendens.

I studien har jeg fått svar på problemstillingen: «Hvordan opplever studenter ved UiA forholdet til alkohol i fadderuken? om fester, relasjoner og overskridelse» noe som jeg tenker er med å styrke studiens interne og eksterne validitet.

6.0 Studiens betydning for fadderuken og studentenes psykososial helse.

Denne studien har hatt betydning i den forstand at den har synliggjort hvordan et utvalg studenter opplever forholdet til alkohol under fadderuken. Den har vært med å gi kunnskap som kan bli viktig og nyttig for planlegging av fremtidige fadderuker. Ikke minst kan den ha bidratt til et mer nyansert syn på en utvalgt gruppe studenters forhold til alkohol, fester, relasjoner og overskridelser. Intervjuene bekrefter at bruken av alkohol har en effekt som Willy Pedersen kaller «bittersøt» (2006). Det betyr at bruken av alkohol har både positive og negative sider. Alle studentene fortalte at det var lettere å bli kjent når de drakk litt alkohol. Ut fra en slik erfaring kunne holdningsarbeid i forhold til alkoholbruk fokusere på måtehold, og med det forhåpentligvis bidra til at det drikkes alkohol på en mer fornuftig måte. Satsing på prosjektet «lykkepromille» som blir markedsført ved studiestart 2015 vil i så måte kunne være med å bidra positivt.

I forhold til psykososial helse kan studien bidra til at vi får mer kunnskap om studenter og alkoholvaner, og ulike konsekvenser for eksempel for den enkelte informant trivsel og velbefinnende, for relasjoner til medstudenter, gruppepress og ulike aspekter ved det å oppleve seg inkludert eller ekskludert. Dette kan bidra til utvikling av ulike typer informasjon og kurstilbud som er målrettet og tilpasset det å være student. I praksis kan det bety at vi bevisstgjør studenter både på de fysiske og psykiske konsekvensene av å drikke for mye alkohol. For selv om studentene ikke drikker mer pr. gang i fadderuken så viser studier og rapporter at studenter har et høyt alkoholforbruk og at de drikker mer enn det som er helsemessig forsvarlig på sikt (SHOT2014, Sirius 4/2007, Korus 2/2011). Kunnskapen som fremkom når det gjelder forholdet mellom beruselse og overskridelser er nyttig i forhold til bevissthet omkring seksualitet og grenser. Selv om studentene ikke ønsket og «hooke» opp, så skjedde det overskridelser som kan få konsekvenser for deres psykososiale helse både i

forhold til graviditet og seksuelt overførbare sykdommer. Studier jeg har henvist til viser at bruk av prevensjon er lav ved beruselse, noe som også ble bekreftet av mine informanter (Carter & Williams 1998, Brown & Venable, 2007).

7.0 Oppsummerende diskusjon.

Studentene drakk mer i fadderuken enn de vanligvis gjorde. De fleste drakk ikke nødvendigvis mer hver gang, men de drakk mye over flere dager. Det kan synes som om studentene ikke hadde noe annet forhold til «binge drinking» enn at de sparte penger når de kom på festen. Ingen av dem snakket om faren med å «binge» drikke.

Studentene drakk ikke alkohol på dagtid, men begynte på vorspielet som ofte startet mellom klokken 18.00 og klokken 19.00. Vorspielet var en viktig sosial arena for å bli kjent og som forberedelse til festen. Det ble konsumert mye alkohol blant annet grunnet drikkeleker. Drikkelekene hadde to funksjoner; den ene var å bli full, den andre var å bli kjent. Studentene ble bedre kjent gjennom ulike typer leker, det vil si alt i fra uskyldige navneleker til leker av mer overskridende karakter. Studentene reagerte på enkelte av de overskridende lekene, men de hadde ikke sanksjoner, de bare skammet seg over fortelleren. Goffman (1992) var opptatt av at medlemmer av en gruppe oppfører seg slik at de ikke blir stigmatisert. Det ser ikke ut til å være gjeldende her. Når studenten ikke brydde seg, kan det også være fordi han eller hun definerte seg til å være «backstage» (Goffman, 1992), eller at inntaket av alkohol var høyt at studenten ikke brydde seg om eget alkoholinntak. Dette er i tråd med studiene til (Room 2001, Pedersen og Sandberg, 2013),

Pub racet var et arrangement mange av studentene snakket om. Her ble det konsumert store mengder alkohol og studentene fortalte om samhold, fellesskap, overskridelser og intensitet i samsvar med Durkheims begrep *effervescenc*.

Studentene skilte mellom drikkepress og forventning til å drikke. De opplevde ikke drikkepress, men brukte av og til ordet forventning. Det ble godtatt når de av ulike grunner takker nei til alkohol.

Studentene hadde stort behov for kontroll. Dette er i tråd med Vaaland (2014) sin studie. De så på seg selv som voksne og ansvarlige og ville ikke dumme seg ut. Dette funnet er også i tråd med Goffman (1992) sin teori hvor det å tilpasse seg gruppen og ikke skille seg ut er et mål.

Alkohol hadde en viktig plass i forhold til å bli kjent. Det var lettere å søke kontakt og sjenanse ble redusert. Enkelte formidlet at alkohol kunne være med å bidra til mindre ensomhet. Alkoholen bidro til fellesskap og samhold. Dette funnet samsvarer med tidligere forskning (Pape 1995, Pedersen 1995).

Tre av informantene stilte spørsmål til bruken av alkohol under fadderuken. Den ene hadde gjort seg tanker om det bare var blitt slik at en brukte alkohol uten å stille kritiske spørsmål. De to andre satte spørsmål ved om alkoholbruken kunne reduseres dersom for eksempel det årlige rebusløpet, som foregikk på dagtid, hadde kommet første dagen. Da hadde en blitt kjent gjennom lek og moro. I tillegg var alle fadderbarna med, også de som ikke var til stede om kvelden. Dette ble trukket frem som positivt. Ni av ti gav uttrykke for at alkohol hadde stor plass i fadderuken, men at de var opptatt av den «bittersøte» effekten (Pedersen, 2006).

Studentene hadde omsorg for hverandre. De hjalp hverandre dersom medstudenter ble overstadig beruset gjennom å følge dem hjem, sørget for at de sluttet å drikke eller hadde telefonkontakt med dem på hjemveien. Det er to begrep som er interessante i denne forbindelse. «Fra ekstrem distanse til ekstrem nærhet» og «one night friend». Man kan spørre seg om det var slik at alkoholen unaturlig fort åpnet opp for åpenhet og samhold, men at vennskapet gjaldt kun for kvelden? Dette fenomenet kan knyttes opp både mot Van Genep (1999) og Durkheim (1995). Dersom festen er liminalfasen med samhold, fellesskap og beruselse, kommer «dagen derpå» som en ny fase som ikke nødvendigvis er trygg og forutsigbar.

Det var mye uskyldig flørting i fadderuken, men målet var ikke å «hooke opp». Det var å ha det gøy og treffe nye mennesker. Fadderuken var ikke en trussel mot kjæresteforholdet. På tross av behovet for kontroll og ikke dumme seg ut skjedde det overskridelser i forhold til alkohol og seksualitet. Studentene koblet overskridelsene til for mye alkohol. «Jenter byr seg frem og gutter krever» var en setning som ble brukt. Studier viser et det er endringer i synet på kvinners forhold til det å være seksuelt aktive (Siegel 2000, Pedersen og Blekesaune 2003, Redmon, 2003).

I studien fremkom det at informantene så på fadderne som rollemodeller og reagerte da de ble overstadig beruset. Det var heller ikke positivt at enkelte faddere skjenket fadderbarna slik at de blir beruset eller fortsetter å skjenke etter at de er blitt beruset. Flere av informantene gav uttrykk for at fadderne var snille og omsorgsfulle og ikke presset dem på noe som helst vis.

Da fadderuken ble studert ut fra blant annet ritualteori vil ikke nødvendigvis drikkemønsteret i fadderuken være gjeldende for den generelle drikkekulturen i studietiden.

8.0 Implikasjoner for videre forskning.

Jeg ønsker at denne studien kan bidra til studier som utvikler ytterligere kunnskap om de aktuelle temaene. Flere metodiske tilnærminger som deltakende observasjon og fokusgruppeintervju. Utvikle en kvantitativ studie der forskningsspørsmålene operasjonaliseres (utvikling av spørreskjema), på større antall studenter (nasjonal studie) for å undersøke generaliserbarhet. Bidra til utvikling av intervensjonsstudier for å måle effekten av ulike tiltak.

Implikasjoner for «praksis»

I tillegg til fokus på ovenfor nevnte forskning vil jeg foreslå at det etableres en «fadderskole ved UIA. Hovedinnholdet i fadderskolen vil være opplæring i verdier, ledelse, kunnskap om den «bittersøte» effekten av alkohol. Slik jeg ser det bør det også være fokus på koblingen mellom fadderne som rollemodell og omdømme for UiA.

19996 ord

Litteratur

- Allen, N. J., Pickering, W. S. F., & Watts Miller, W. (1998). *On Durkheim's Elementary forms of religious life* Routledge studies in social and political thought, Vol. 10.
- Borgen, L. (1999). *Levende ritualer ved livets og naturens overganger*. Oslo: Grøndahl Dreyer.
- Bente, B. (2007). "Hardt arbeid, FYLL i helgen." *Rus & Samfunn* 1(05): 30-31.
- Brown, J. L., & Vanable, P. A. (2007). Alcohol use, partner type, and risky sexual behavior among college students: Findings from an event-level study. *Addictive Behaviors*, 32(12), 2940-2952. doi: 10.1016/j.addbeh.2007.06.011
- Durkheim, É., & Fields, K. E. (1995). *The elementary forms of religious life*. New York: Free Press.
- Demant, J., & Torronen, J. (2011). Changing Drinking Styles in Denmark and Finland.
- Demant, J., & Østergaard, J. (2007). Partying as everyday life: Investigations of teenagers' leisure life. *Journal of youth studies*, 10(5), 517-537. doi 10.1080/13676260701594828
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. Hentet 01.05.2015
<https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/Formal-forskningsetikk-og-lovverk/>.
- Evensmo.O.M. (2007). GØY Å VÆRE FULL. *Rus & Samfunn*, 1(05), 36-37.
- Fjær, E. G. (2012). The day after drinking: interaction during hangovers among young Norwegian adults. *Journal of Youth Studies*, 15(8), 995-1010. doi: 10.1080/13676261.2012.693594.
- Forebygging.no. (2014). Studenter ønsker mindre fokus på alkohol i fadderuken. Retrieved 05.05.2014, from <http://www.forebygging.no/Nyheter/Studenter-onsker-mindre-fokus-pa-alkohol-i-fadderuken/>
- Gennep, A. v., & Ringen, E. (1999). *Overgangsriter = Rites de passage*. Oslo: Pax.
- Goffman, E. (1969). *The presentation of self in everyday life*. London: Penguin
- Goffman, E. (1974). *Vårt rollespill til daglig : en studie i hverdagslivets dramatik* (Vol. 47). Oslo: Dreyer.
- Goffman, E. (1979). *Gender advertisements*. London: Macmillan.
- Goffman, E., Risvik, K., & Risvik, K. (1992). *Vårt rollespill til daglig : en studie i hverdagslivets dramatik* (Ny utg. ed.). Oslo: Pax.

- Gundelach, P., & Järvinen, M. (2006). *Unge, fester og alkohol*. København: Akademisk Forlag.
- Harburg, E., et al. (1993). "Psychosocial factors, alcohol use, and hangover signs among social drinkers: A reappraisal." *Journal of Clinical Epidemiology* **46**(5): 413-422.
- Henriksen, Ø., & Sande, A. (1995). *Rus : fellesskap og regulering*. Oslo: Kommuneforl.
- Järvinen, M. & Room, R. (2007). Youth drinking cultures: European experiences.
- I M. Kari, S., Ingrid, S., & Dagmar, B. (2014). Angrep mot kjønnsfriheten: Unge jenters erfaringer med uønsket beføling. *Tidsskrift for kjønnsforskning*(01), 3-19.
- Kvale, S., Brinkman, S., Anderssen, T. M., & Rygge, J. (2011). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Larsen, A. K. (2007). *En enklere metode : veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforl.
- Larsson, S., & Olsson, L.-E. (2006). *Om vuxnas studier*. Lund: Studentlitteratur.
- Prestøy Lie. Alkohol som inngangsbillett til studentmiljøet - hvor mye koster det, og hvem bestemmer prisen? Fordraget ble holdt under AKAN dagene, 5. nov 2010
- K.E. Løgstrup, *Den etiske fordring* (København: Gyldendal 1956), s. 25
- Pål Henrik, K. (2014). "Fest, fyll og studier?" *Rus & Samfunn*(02): 33-34.
Seks av ti studenter ønsker seg flere alkoholfrie arrangementer.
- Malterud, K. (2013). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning : en innføring* (3. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget.
- MacAndrew, C. & Edgerton, R., B. (1970). *Drunken comportment. A social explanation* (2. utg.). London: Nelson.
- Mäkelä, P., et al. (2001). Episodic heavy drinking in four Nordic countries: a comparative survey. Oxford, UK. **96**: 1575-1588.
- Measham, F., & Brain, K. (2005). 'Binge' drinking, British alcohol policy and the new culture of intoxication. *Crime, media, culture*, 1(3), 262-283. doi: 10.1177/1741659005057641
- www. MOT.no
- Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier : den skrivende forskeren*. Oslo, Universitetsforlaget.
- Nedregård, T., & Olsen, R. (2014). Studentenes helse og trivselsundersøkelse: SHoT 2014: TNS Gallup ; SiB, SiO og SiT.
- Pape, H. (2014). Sexual assault while too intoxicated to resist: a general population study of Norwegian teenage girls. *BMC Public Health*, *14*, 406. doi: 10.1186/1471-2458-14-406.

- Pedersen & Dalane-Hval (2014) *En av tre føler drikkepress*.
<http://universitas.no/nyheter/60042/en-av-tre-foleer-drikkepress>.
- Pedersen, W. (2005). *Nye seksualiteter*. Oslo: Universitetsforlag.
- Pedersen, W., et al. (1996). *Rusmidler og veivalg*. Oslo, Norges forskningsråds Program for rusmiddelforskning Cappelen akademisk forlaget.
- Pedersen, W. (2006). *Bittersøtt : ungdom, sosialisering, rusmidler* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlag
- Pedersen, W. (2013). Alkoholavholdende – En risikogruppe?. Tidsskrift for Norsk Legeforening 1 (2013), 133, 33-36. doi: 10.4045/tidsskr.12.1017.
- Pedersen, W. (1990). Drinking games adolescents play. *British journal of addiction*, 85(11), 1483-1490. doi: 10.1111/j.1360-0443.1990.tb01632.x
- Pedersen, W. (1994). Rites of passage in high modernity. *Young*, 2(1), 21-32. doi: 10.1177/110330889400200102.
- Pedersen, W., & von Soest, T. (2013). Socialization to binge drinking: A population-based, longitudinal study with emphasis on parental influences. *Drug and Alcohol Dependence*, 133(2), 587-592. doi: 10.1016/j.drugalcdep.2013.07.028.
- Pedersen og Sandberg (2013) drunken changes for the worse.
- Polit, D., Beck, C., & Stannard, D. (2012). Essentials of Nursing Research: Appraising Evidence for Nursing Practice. *Association of Operating Room Nurses. AORN Journal*, 95(2), 307-308. doi: 10.1016/j.aorn.2011.10.009.
- Kristiansen, P.K. (2014). Fest, fyll og studier? *Rus & Samfunn*(02), 33-34.
- Ravndal, E. (2014). Kvinners alkoholforbruk ute av kontroll? *Rus & Samfunn*(02), 41-45.
- Repstad, P. (1997). *Sosiologiske perspektiver for helse- og sosialarbeidere*.
- Repstad, P. (2007). *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* (4. rev. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Rimstad, S., et al. (2011) *Korus*(2). Hentet fra http://www.rogaland-asenter.no/Student%20-%20fadderuken%2007072011_2.pdf.
- Robertson, B. M., et al. (2012). "Validity of the hangover symptoms scale: Evidence from an electronic diary study." *Alcoholism: Clinical and Experimental Research* 36(1): 171-177.
- Room, R. (2001). Intoxication and bad behaviour: understanding cultural differences in the link. *Social Science and Medicine*, 53(2), 189-198. doi: 10.1016/S0277-9536(00)00330-0

- Room, R., et al. (1984). "Alcohol and Ethnography: A Case of Problem Deflation? [and Comments and Reply]." *Current Anthropology* **25**(2): 169-191.
- Room, R. (1998, January). Controlled drinking as a moral achievement and a social program. In *presentation at a conference: Alcohol Policy and the Welfare State in Consumer Society, Lillehammer, Norway* (pp. 14-18). URL <http://www.robinroom.net/moral.htm>
- Sande, A. (2002). Intoxication and rite of passage to adulthood in Norway. *Contemporary Drug Problems*, *29*(2), 277-303.
https://snl.no/Erving_Goffman.
- Slutske, W. S., et al. (2003). "Development and initial validation of the Hangover Symptoms Scale: Prevalence and correlates of hangover symptoms in college students." *Alcoholism: Clinical and Experimental Research* **27**(9): 1442-1450.
- Tefre, E., et al. (2007) *Sirius*,(4). Hentet fra <http://www.sirus.no/forskning/alkoholforskning/>
- Tan, A. S. L. (2012). Through the drinking glass: an analysis of the cultural meanings of college drinking. *Journal of Youth Studies*, *15*(1), 119-142. doi: 10.1080/13676261.2011.630997
- Trysnes, I. (2012). *Å campe med Gud : en studie av kristne sommerstevner på Sørlandet* (Vol. 6). Oslo: IKO-forl.
- Turner, V. W. (1995). *The ritual process : structure and anti-structure*. New York: Aldine de Gruyter.
- Tutenges, S. (2013). Stirring up effervescence: an ethnographic study of youth at a nightlife resort. *Leisure Studies*, *32*(3), 233-248. doi: 10.1080/02614367.2011.627372
- Tutenges, S., & Rod, M. H. (2009). "We Got Incredibly Drunk...It Was Damned Fun": Drinking Stories among Danish Youth. *Journal of Youth Studies*, *12*(4), 355-370. doi: 10.1080/13676260902866496.
- Tutenges, S., & Sandberg, S. (2013). Intoxicating stories: The characteristics, contexts and implications of drinking stories among Danish youth. *International Journal of Drug Policy*, *24*(6), 538-544. /j.drugpo.
<http://universitas.no/nyheter/60042/en-av-tre-foler-drikkepress>.
- Universitetet i Agder. (2015). *Organisasjonen*. Hentet 01. 05. 2015, fra <http://www.uia.no/student/fadderordningen/om-fadderordningen>).
- Workman, T. A. (2001). Finding the meanings of college drinking: An analysis of fraternity drinking stories. *Journal of Health Communication*, *13*(4), 427-447. doi: 10.1207/S15327027HC1304_05 drinking stories. *Health Commun.*, *13*(4), 427-447.
- Øverenget, E. (2013). *Helstøpt*. Oslo: Aschehoug.

Vedlegg 1 Intervjuguide fadderuken 2014

Intervjuguide fadderuka - august 2014

Bakgrunn: Alder, vokst opp hvor? Foreldres utdanning og yrke, Tidligere utdanning?

Forventninger til å begynne på universitetet: Gledet deg? Spent? Skummelt? Tror du det vil bli vanskelig? Ambisjoner om bestemte karakterer? Planer for yrke seinere?

Forventninger til fadderuka

- Hva slags forventninger hadde du på forhånd til fadderuka?
  - o Hva hadde du hørt fra andre?
  - o Stemte forventningene?
- Hvorfor ville du være med på fadderuka?
- Hva slags opplegg/arrangementer var du med på?
  - o Hvorfor akkurat disse?

Fester i fadderuka

- Hvordan var det å møte de andre for første gang?
  - o Hvordan foregikk det/hva gjorde dere?
- Hvordan var det første festen?
  - o Hva gjorde dere?
  - o Hvordan kom du i kontakt med andre?
  - o Var det annerledes enn på dagtid?
- Hadde dere noe opplegg/leker på festene?
  - o Drikkeleker?
    - Hvis ja: Hva synes du om det? Var de kjente? Pleier du å drive med drikkeleker til vanlig?
- Hvordan var de andre festene i fadderuka?
  - o Noen som var spesielt bra/dårlige?
  - o Dansing? Med gutter/jenter?
- Hvordan var gruppa sammensatt - kjønn, alder, studert før?
  - o Påvirket dette festene? Hvordan?
- Etter festene:
  - o Hvordan var dagen etter festene? Hva snakket dere om?
  - o Har du fått noen gode venner her på universitetet? Har fadderuka spilt noen rolle, tror du?

Alkohol

- Drikker du på festene?
  - o Hvor mye? Like mye hver gang?
  - o Ble du beruset/full?
    - Hvordan merket du det/hva skjedde?
    - Reaksjoner fra andre?
  - o Dårlig dagen etter?Angret/fylleangst?
  - o Drikker du like mye som på andre fester /ikke i fadderuka?
- (Tenkte du igjennom hvor mye du skulle drikke i fadderuka på forhånd?)
- Drikker de fleste andre på festene? Hvor mye?
  - o Like mye som på andre fester?
- Er det noen som ikke drikker/drikker lite?
  - o Hva slags reaksjoner får de?

- o Hvis noen drikker mindre noen dager - hva er grunnene? Hva synes de andre?

- Har det vært bruk av andre rusmidler?

Overskridelser

- Er det noen hendelser eller situasjoner du husker godt fra festene/fadderuka?
  - o Hva skjedde? Hvorfor husker du det godt?
  - o Var det alkohol involvert?
  - o Hva slags reaksjoner hadde de andre? Var dere enige?
- Ble noen veldig fulle/dårlige?
  - o Gjorde noe uventet/artig/rart?
  - o Pinlig/morsomt?
- Var det noe flørtning i fadderuka?
  - o Noen som hadde noe på gang? Når begynte det?
  - o Skjult eller åpent for andre?
  - o Hva synes du om det?
  - o Har du selv kjæreste? Ble forholdet satt på noen prøver under fadderuka?

Russetida: Deltok du i russefeiring? Hvor i landet? Var du med på buss? Husker du noen historier fra russetida - noe som gjorde inntrykk på deg? Var det noen fellestrekk mellom russetida og fadderuka? Eller er dette helt ulike saker? Hva er i så fall forskjellene?

Universitetet: Når du nå ser tilbake på det, har det vært en stor overgang for deg å begynne på universitetet? Sosiologer er jo opptatt av normer og regler - har du en følelse av at det er bestemte normer (kjøreregler for hvordan en oppfører seg) som gjelder på universitetet? Forsto du disse normene allerede under fadderuka? Når du ser tilbake på det - gjorde du «dumme ting»? Som du helst skulle vært foruten?

Tidligere erfaring med alkohol

- Første fest/når begynte du drikke?
  - o Med hvem? Hvor?
- Drikker du vanligvis?
  - o Hvor/ med hvem? I hvilke situasjoner?
- Tidligere fadderuker/folkehøgskole?

Sosiale medier

- Har du tatt bilder/video i løpet av fadderuka?
  - o Av hvem/hva? Offentlig? Snapchat?
  - o Pleier du å gjøre dette til vanlig?
- Facebook:
  - o Blitt venner med mange? Når? Sender du forespørsel selv? Når er det ok å bli venner?

Vedlegg 2   Informasjon – samtykkeerklæring

Kristiansand S mai 2014

Mitt navn er Eli Stålesen. Jeg skal skrive en masteroppgave i psykisk helse ved Universitetet i Agder (UIA).

Det er lite forskning på studiestarten og fadderuken på universiteter og høyskoler i Norge. Jeg ønsker å få mer kunnskap om hvordan studentene opplever fadderuken i forhold til alkohol og overskridelser. Med overskridelser tenker jeg på hendelser du har deltatt i og som du angrer på i etterkant.

Masteroppgaven skrives i samarbeid med Universitet i Oslo (UIO). Våren 2014 leveres en masteroppgave ved UIO hvor det også er forsket på studiestart og fadderuken.

Min problemstilling vil være:

«Hvordan opplever studentene ved UIA forholdet til alkohol i fadderuken?»

Min intervjuguide inneholder mange spørsmål som ikke er nødvendige for min problemstilling. Grunn til det er samarbeidet med UIO. Jeg skal bruke samme intervjuguide som ble brukt på masteroppgaven som leveres mai 2014. Sammen vil UIO og UIA har mye materiale for eventuell videre forskning.

Jeg vil sette stor pris på om du kunne tenke deg å bli med på et intervju med varighet ca. 1 time. Denne studien vil være med å bidra til at studenter som kommer til UIA og UIO kan få en spennende og fin studiestart.

Jeg er underlagt taushetsplikt, og alle data vil bli behandlet konfidensielt. Masteroppgaven skal leveres mai 2015. Alle data vil bli slettet etter det. Studiet er også meldt til Datatilsynet.

Deltagelse er frivillig, og du kan når som helst trekke deg. Alt materiell fra deg vil da bli slettet.

Dersom du har spørsmål om masteroppgaven er det flott om du kontakter meg på telefon: 99 50 75 59 eller elistalesen@gmail.no
Min hovedveileder på UIA er Magnhild Høie. Min Co veileder er Willy Pedersen på UIO.

Vedlagt følger en erklæring som du må fylle ut og returnere til meg dersom jeg kan intervju deg.

Tusen takk for hjelpen

Vennlig hilsen

Eli Stålesen

Samtykke erklæring

Jeg samtykker til at jeg frivillig er med på å la meg intervju i forbindelse med masteroppgaven

«Hvordan opplever studentene ved UIA forholdet til alkohol ved studiestarten».

Jeg kan når som helst trekke meg og alle data vil da bli slettet.

Kristiansand

_____

Dato

Underskrift

Vedlegg 3   Analyseskjema

Forsknings Spørsmål	Informant 1	Informant 2	Informant 3	Informant 4	Informant 5	Informant 6	Informant 7	Informant 8	Informant 9	Informant 10
5.1. Alkohol i fadderuken 5.1.1. Drikkepress 5.1.2. Behov for kontroll										
5.2. Fester og arrangementer 5.2.1. Vorspiel 5.2.2. Drikkeleker 5.2.3. Festene										
5.3. Alkohol som «ice-breaker» 5.3.1. Omsorg for hverandre 5.3.2. «Fra ekstrem distanse til ekstrem nærhet» 5.4. Overskridelser 5.4.1 Alkohol										
Forsknings Spørsmål										
5.4.2. Seksuelle overskridelser 5.4.3. «Jenter byr seg frem og gutter krever»										

Vedlegg 4 Godkjennelse fra FEK (fakultetets etiske komite)

The screenshot shows the Fronter user interface. At the top, there is a navigation bar with the logo '>> fronter' and a user profile for 'Eli Stålesen'. Below this is a breadcrumb trail: 'Du er her: Etikkomite 2014 - Fakultet for helse-og idrettsvitenskap > Innlevering skjema > Innlevering 06 Fek frist 15. juni'. The main content area is titled 'Innlevering skjema - Kommentar'. It contains the following information:

- Navn:** Eli Stålesen
- Les kommentarer i besvarelsen din:** [W Søknad FEK.doc](#)
- Kommentar:** Fek behandlet i møte 20.05.14, prosjektøknaden "Hvordan opplever studenten/studenter fadderuken ved UIA i forhold til alkohol og overskridelser?". Fek ser ingen etiske betenkeligheter med prosjektet slik det er beskrevet i søknaden. Lykke til i På vegne av Fek Anne Skisland
- Karakter:**
- Evaluerings:** Godkjent

An 'Avbryt' button is located at the bottom right of the comment area.

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Magnhild Høie
Institutt for psykososial helse Universitetet i Agder
Serviceboks 422
4604 KRISTIANSAND S

Vår dato: 23.05.2014

Vår ref: 38833 / 3 / LT

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 19.05.2014. Meldingen gjelder prosjektet:

38833

Hvordan opplever studenter ved universitetet i Agder forholdet til alkohol under fadderuken?

Behandlingsansvarlig

Universitetet i Agder, ved institusjonens øverste leder

Daglig ansvarlig

Magnhild Høie

Student

Eli Stålesen

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 05.06.2015, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Lis Tenold

Kontaktperson: Lis Tenold tlf: 55 58 33 77

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uo.no

TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyme.svarva@svt.ntnu.no

TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svt.uit.no

Vedlegg 6 Taushetserklæring fra transkribent.

Taushets erklæring

Jeg bekrefter at all informasjon jeg får under transkriberingen av intervju for Eli Stålesen

Er underlagt taushetsplikten.

Når intervjuene er transkribert blir de slettet.

Denne avtalen er laget i 2 eksemplar hvor partene beholder hvert sitt eksemplar.

Kristiansand S 16.10. 2014

Sophus Jensen

Eli Stålesen